

ምዕራፍ ሃያ አምስት

ሰው፡- አፈጣጠሩ

ሀ. የሰው ፍጡርነት

ሰው በዚህ አስደናቂ በሆነ ፍጥረት ዓለም መካከል በመሆን፤ የዚሁ ፍጥረት ዓለም ቁንጮ ሆኖ ሲኖር፤ የራሱንና የሌሎቹን ፍጥረታት እጅግመር ለመረዳት ጥረት ያደርጋል። ተፈጥሮ የሰውን አፈጣጠር ስለማይገልጥና በቃል እየተወራረደ የመጣ ትምህርትም የሚያስተማምን መረዳት ስለማያስገኝ፤ እግዚአብሔር ራሱ ስለ ሰው አፈጣጠር በመጽሐፍ ቅዱስ አማካይነት የገለጠውን መመልከቱ አስተማማኝ ማረጋገጫ ይሆናል። በዘፍጥረት መጽሐፍ የመጀመሪያ ምዕራፎች በሌሎችም የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች የሰው አፈጣጠር በማያሻማ አኳኋን ተገልጧል።

የሰውን አመጣጥ ማወቅ ለሰው ዘር ሁሉ ሰብአዊ ጥያቄና መላምታዊ ጉዳይ ከመሆኑ የተነሣ ከመጽሐፍ ቅዱስ ውጭ ለጥያቄው መልስ ለመሻት የሞከሩ ሁሉ፤ የሰውን አፈጣጠር ለመግለጥ ብዙ ጥረዋል። እነዚህ እርስ በርሳቸው የሚጋጩ ሰብአዊ የሙከራ ውጤቶች የሚያመለክቱት፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ከተገለጠው ውጭ ሰው ስለ ራሱ አፈጣጠር የሚያገኘው ማረጋገጫ የሌለ መሆኑን ነው። ትክክለኛውና የማያወላውለው ማረጋገጫ የሚገኘው ከመጽሐፍ ቅዱስ ብቻ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ሰው አፈጣጠር ትክክለኛና ብቸኛ ምስክር መሆኑን ከሚጻረሩ አመለካከቶች አንዱ፤ የአዝጋሚ ለውጥ ወይም ኢቮሎሽን (evolution) ፅንሰ-አሳብ ነው። በዚህ ንድፈ-አሳብ መሠረት የመጀመሪያው ሕያው ሕዋስ በአንድ ሁኔታ መጣና በተፈጥሮ ምርጫ ሂደት ከዚያ ሕዋስ ሰው ተገኘ። ይህ ፅንሰ-አሳብ በዓለም ያለውን የሕይወት ውስብስብ አፈጣጠር በዚህ የተፈጥሮ ሂደት መሠረትነት ለመግለጥ ይሞክራል።

በዚህ ንድፈ-አሳብ መሠረት ዕፅዋት፤ እንስሳትና ሰው ራሱ የተገኙት በድንገተኛ ተፈጥሯዊ ለውጥ ነው። ገለጣው ሌሎች ዝርያዎችንም ይመለከታል። ይሁን እንጂ፤ ድንገተኛ ለውጦች ከጥቅም ይልቅ ጉዳት አላቸው። ድንገተኛ ለውጥ ሲጠቅም፤ ወይም አዲስ ዝርያ ሲያመጣ አልታየም። በሕያዋን ፍጥረታት ዝርያዎች መካከል ልዩነት መኖሩን መጽሐፍ ቅዱስ ሲያመዘግብ፤ እግዚአብሔር እንስሳትን “እንደየወገናቸው” የፈጠራቸው መሆኑንም አረጋግጧል (ዘፍጥ. 1:21፤ 24-25)።

ከእንስሳት ጋር ሲነጻጸር ሰው የተፈጠረው በእግዚአብሔር አምሳል ነው (ዘፍጥ. 1:26-27)። ንድፈ-አሳብና ቅሪት-አካላት (fossils) ከዝቅተኛ እስከ ከፍተኛ ያሉትን ሕልውና ነገሮች ለመግለጥ እንደማይችሉ የአዝጋሚ ለውጥ ንድፈ-አሳብ አራማጆች ይረዳሉ። የአዝጋሚ ለውጥ ንድፈ-አሳብ ከመጽሐፍ ቅዱስ በተቃራኒነት ሰው ሊረዳው የሚችለው ብቸኛ ገለጣ ከመሆኑም በላይ፤ ስለ ሰው አመጣጥ አሳባዊ ባልሆነና በተፈጥሯዊነት ፅንሰ-አሳብ ላይ ተመሥርቶ የቀረበ ነው ይላሉ።

በተመሳሳይ ሁኔታ፤ “መለኮታዊ አዝጋሚ ለውጥ” (theistic evolution) የተሰኘው፤ እግዚአብሔር አዝጋሚ ለውጥን ተጠቅሞበታል የሚለው ንድፈ-አሳብ፤ አስተምህሮውን የሚመሠርተው መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ፍጥረት የሚገልጠውን ቀጥተኛ ትርጉም በመካድ ላይ ነው።

የሰው አፈጣጠር መሠረታዊ ትምህርት በቅዱሳት መጻሕፍት በግልጽ ተመልክቷል (ዘፍጥ. 1:1-2:25፤ ዮሐ. 1:3፤ ቆላ. 1:16፤ ዕብ. 11:3)። እግዚአብሔር የፍጥረት ሁሉ ፈጣሪ መሆኑ በዘፍጥረት መጽሐፍ መጀመሪያ ምዕራፍ ብቻ አሥራ ሰባት ጊዜ

ሲገልጥ፤ በሌሎቹ ክፍሎች ደግሞ ከአምሳ ጊዜ በላይ ተጠቅሷል። አንዳንዶቹ ተፈጥሮን በቀጥታ የሚያስተምሩ ሲሆኑ፤ ሌሎቹ ደግሞ እግዚአብሔር የአዳምና የሔዋን ፈጣሪ መሆኑን ያመለክታሉ (ዘፀ. 20:11፤ መዝ. 8:3-6፤ ማቴ. 19:4-5፤ ማር. 10:6-7፤ ሉቃስ 3:38፤ ሮሜ 5:12-21፤ 1ኛ ቆሮ. 11:9፤ 15:22፤ 45፤ 1ኛ ጢሞ. 2:13-14)። የፍጥረት መሠረታዊ ፅንሰ-አሳብ፤ ከዘፍጥረት 1:1 በፊት ስለነበረው ሁኔታ ሳይጠቀስ፤ እግዚአብሔር ዓለምን ከምንም ፈጠረ ይላል።

የዘፍጥረት መጽሐፍ በግልጽ እንደሚያስረዳው፤ ሰው የእግዚአብሔር ፍጡራን ሁሉ መደምደሚያ ሲሆን፤ እግዚአብሔር የመፍጠር ሥራውን ያጠናቀቀውም በስድስት ቀናት ነው። መጽሐፍ ቅዱስን በእግዚአብሔር ቃልነት በሚቀበሉ ሰዎች ስለ ፍጥረት ቀናት የተለያዩ አመለካከቶች ተሠንዝረዋል። መጽሐፍ ቅዱስ እስትንፋሱ-እግዚአብሔር መሆኑን ከሚያምኑ ሰዎች አንዳንዶች ደግሞ ዘፍጥረት 1 ላይ ያለው ገለጣ፤ ቀደም ሲል ከስይጣንና ከወደቁት መላእክቱ ጋር በተያያዘ ሁኔታ የጠፋው ዓለም እንደገና መፈጠር ታሪክ ነው ይላሉ። በዘፍጥረት መጽሐፍ ምዕራፍ 1-2 ከተገለጠው የስድስት ቀን የፍጥረት ሥራ በፊት ሕይወት አልባ የሆነ ዓለም ነበር ለሚለው አመለካከት ይህ እንደማስረጃ የሚቀርብ ነው።

አንዳንዶች የስድስቱ ቀናት የፍጥረት ጊዜ ዕለታዊ ሰዓት፤ ከሀያ አራት ሰዓት ሊበልጥ ወይም ሊያንስ ይችላል፤ ምክንያቱም መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ “ቀን” የሚለው ፅንሰ-አሳብ አንዳንዴ ረዘም ያለ ጊዜን፤ ለምሳሌ “የጌታ ቀን” የሚለውን ዓይነት ያመለክታል ይላሉ። ሌሎቹ ደግሞ በአንደኛው ቀን በሁለተኛው ቀን በሦስተኛው ቀን . . . በማለት፤ “ቀን” ከሚለው ቃል ጋር የተወሰነ ጊዜን ለማመልከት ቁጥር ስለተጨመረበት፤ “ቀን” ማለት ሀያ አራት ሰዓት ነው በማለት አጥብቀው ይከራከራሉ። ስለዚህ በዚህ አመለካከት እግዚአብሔር ሰውንና እንስሳትን ሲፈጥራቸው፤ የተወሰነ ዘመን ያህል የኖሩ በሚመስል መልክ እንደፈጠረ ዓለምንም በዚሁ ሁኔታ የፈጠረ መሆኑ ታምኖበታል።

ሌሎች ደግሞ የፍጥረት ጊዜ በዘፍጥረት 1:11 ላይ ከተጠቀሰው ቃል፤ ማለት ፍሬ የሚሰጠው ዛፍ በምድር በቅሎ ከማደጉ አኳያ ሲታይ፤ ከሀያ አራት ሰዓት በላይ ወስዷል ይላሉ። እግዚአብሔር ያደገ ዛፍ መፍጠር የማይሳነው መሆኑ ቢታወቅም፤ በቀለ የሚለው ቃል የሚያመለክተው፤ የፍጥረቱ ጊዜ ከሀያ አራት ሰዓት በላይ የወሰደ መሆኑን ነው።

የፍጥረትን ትክክለኛ ሂደት አስመልክቶ የወንጌል አማኞች እንኳ የተለያየ አመለካከት አላቸው። የመጽሐፍ ቅዱስን እስትንፋሱ-እግዚአብሔርነትና ስሕተት አልባነት የሚያምኑ የቃሉ ፈቺዎች ወይም ተርጓሚዎች፤ ሰውና እንስሳት ወዲያውኑ አሁን ባሉበት ሁኔታ እግዚአብሔር የፈጠራቸው መሆኑን ያረጋግጣሉ። ፍጡራን በተፈጥሮና በአዝጋሚ ሕግ መለወጣቸውን የሚገልጥ ምንም ማስረጃ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የለም።

ለ. የሰው አፈጣጠር

ቅዱሳት መጻሕፍት እንደሚመለከቱት፤ ሰው በአሁኑ ሰብአዊ ቅርፁ የፍጥረታት ሁሉ መደምደሚያና ማሳረጊያ ሆኖ በእግዚአብሔር ተፈጥሯል። አፈጣጠሩም በእግዚአብሔር መልክ፤ እንዲሁም ምሳሌ እንደሆነ (ዘፍጥ. 1:26) እና እግዚአብሔር የሕይወት እስትንፋሱ እፍ እንዳለበት (ዘፍጥ. 2:7) ተገልጧል። እነዚህ መለያዎች ሰውን በምድር ካሉ ፍጥረታት ሁሉ በላይ ያደርጉታል፤ ሰው አእምሮ፤ ስሜትና ፈቃድ ያለው ፍጡር መሆኑንም ያመለክታሉ።

በጠቅላላው አነጋገር፤ የሰው አፈጣጠር ቁሳዊ “የምድር አፈር” እና መንፈሳዊ “የሕይወት እስትንፋስ” ነው። ይህ ጥምር መለያ “ውጫዊ ሰው” እና “ውስጣዊ ሰው”

(2ኛ ቆሮ. 4:16) ወይም “ምድራዊ ሸክላ” እና “መዝገብ” (2ኛ ቆሮ. 4:7) ተብሏል። የሰው ነፍስና መንፈስ ለዘላለም የሚኖሩ መሆናቸው ሲገለጥ፤ ሥጋ ቀድሞ ወደመጣበት አፈር ይመለሳል (መክ. 12:7)። በመሆኑም ሰው ሥጋን እንጂ ነፍስን መግደል አይቻለውም (ማቴ. 10:28)።

መጽሐፍ ቅዱስ ሥጋዊ ስላልሆነው የሰው አካል ሲገልጥ የተለያዩ ቃላትን በማቀያየር ይጠቀማል (ዘፍጥረት 41:8ን ከመዝሙር 42:6 ጋር፤ ማቴዎስ 20:28ን ከ27:50 ጋር፤ ዮሐንስ 12:27ን ከ13:21 ጋር፤ እንዲሁም ዕብራይስጥ 12:23ን ከራእይ 6:9 ጋር ያነጻጽሩ)። እግዚአብሔርን ለማመልከቻም እነዚህን ቃላት ይጠቀምባቸዋል (ኢሳ. 42:1፤ ኤር. 9:9፤ ዕብ. 10:38)። ለእንስሳት እንዲሁ (መክ. 3:21፤ ራእይ 16:3)። አንዳንድ ጊዜ ደግሞ የሰውን ነፍስና መንፈስ ለይቶ ያስቀምጣል (1ኛ ተሰ. 5:23፤ ዕብ. 4:12)።

ቁስ ያልሆነው ሰብአዊ አካል ከፍተኛ ተግባር አንዳንዴ የመንፈስ፤ ሌላ ጊዜ ደግሞ የነፍስ እንደሆነ ተደርጎ ቢገለጥም (ማር. 8:36-37፤ 12:30፤ ሉቃስ 1:46፤ ዕብ. 6:18-19፤ ያዕ. 1:21)፤ መንፈስ ብዙ ጊዜ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተጠቀሰው፤ ስለ እግዚአብሔር የሚያሰላስል የሰው አንድ ክፍል ሆኖ ነው። ነፍስ ደግሞ ከሰው አእምሮ፤ ከስሜትና ፈቃድ ጋር የተዛመደ ነው።

የሰውን ቁሳዊ ያልሆነ ተፈጥሮ ለመግለጥ ሌሎች ቃላት ማለት ልብ (ዘጸ. 7:23፤ መዝ. 37:4፤ ሮሜ 9:2፤ 10:9-10፤ ኤፌ. 3:17፤ ዕብ. 4:7) እንደሚለው ያሉት አገልግለዋል። ሌላው ቃል ስለ ሰው አእምሮ የተጠቀሰው ሲሆን፤ የነፍስ ድነት ስላላገኘ ሰው (ሮሜ 1:28፤ 2ኛ ቆሮ. 4:4፤ ኤፌ. 4:17-18፤ ቲቶ 1:15) ወይም የታደሰውን የክርስቲያን አእምሮ (ማቴ. 22:37፤ ሮሜ 12:2፤ 1ኛ ቆሮ. 14:15፤ ኤፌ. 5:17) የሚመለከት ሊሆን ይችላል። አንዳንድ ጊዜ ደግሞ “ሕሊና” እና “ፈቃድ” የሚሉት ቃላት የሰውን ኢቁሳዊ ክፍል ለማመልከት አገልግለዋል።

አንዳንድ ጊዜ በተመሳሳይነት፤ አንዳንድ ጊዜ ደግሞ እርስ በርሳቸው በመነጻጸር የሚገለጡ ልዩ ልዩ ቃላት ከመኖራቸው የተነሣ፤ ብዙ ሰዎች የሰውን በቁስነትና ኢቁስነት መካፈል እንደ መሠረታዊ ክፍፍል ወስደውታል። ነገር ግን “ነፍስ” እና “መንፈስ” የሚሉት ቃላት እንኳን አንዳንድ ጊዜ አካሉን ጨምሮ የሰውን ጠቅላላ እሴት ለመግለጫነት አገልግለዋል።

አንዳንድ አረማዊ ሃይማኖቶች ቁሳዊ ያልሆነው የሰው ክፍል ወይም ነፍስ ከአካሉ መፈጠር በፊት ለዘላለም የነበረና፤ ሰው መኖር ሲጀምር ሥጋ የለበሰ መሆኑን ያምናሉ። ይህ እምነት በመጽሐፍ ቅዱስ የተነገረ አይደለም። በአንዳንድ ወንጌላውያን የሥነ-መለኮት ሰዎች የቀረበው ሌላ አመለካከት፤ እያንዳንዱ ሰው ሕልውናውን በጀመረበት ወቅት ነፍስ ትፈጠርለታለች የሚል ነው። የሰውን ኃጢአተኝነት በሚመለከት ይህ አመለካከት ችግር አለበት። ከሁሉ የተሻለው አመለካከት ምናልባት የመራባት ጽንሰ አሳብ አራማጆች የሚያቀነቅኑት የኃጢአት ውርስ (traducian theory) የተሰኘው ነው። በዚህ አመለካከት መሠረት ነፍስና መንፈስ በተፈጥሮ ትውልዳዊ ሥርዓት ይገኛሉ። በዚህም መሠረት ሰው ኃጢአተኞች ከሆኑ ወላጆቹ ኃጢአተኛ ነፍስና መንፈስ ይወርሳል።

ሰብዓዊ አካል ሰው እስኪሞት ድረስ የነፍስና የመንፈስ ማደሪያ ነው። ከሞት በኋላ የሚበሰብስ ቢሆንም፤ በትንሣኤ ጊዜ ይነሣል። ምንም እንኳን ትንሣኤዎቹ ቢለያዩ ይህ ክንውን ለዳኑትም ሆነ ላልዳኑት የማይቀር እውነት ነው። አንዳንድ ጊዜ አካል “ሥጋ” ተብሏል (ቆላ. 2:1፤ 5)። የክርስቶስን አካል ለመጥሪያነትም አገልግሏል (1ኛ ጢሞ.

3:16፤ 1ኛ ጴጥ. 3:18)። በሌላ ጊዜ ደግሞ ኃጢአተኛ ነፍስንና መንፈስን የሚያጠቃልለውን ኃጢአተኛ ተፈጥሮ ይገልጣል። ይህም ሐዋርያው ጳውሎስ “ሥጋን ስቀሉ” (ገላ. 5:24) በማለት ያመለክተው ነው። በዚህ መሠረት ሥጋ በሁሉም ምንባቦች ከአካል ጋር አንድ ሆኖ ሊወሰድ አይገባም። ምክንያቱም ቃሉ ድነት ያላገኘ ሰውንም ያመለክት ይሆናል።

የዳኑ ሰዎች አካል “ቤተ መቅደስ” (ዮሐ. 2:21፤ 1ኛ ቆሮ. 6:19፥ ፊልጵ. 1:20)፥ “የሸክላ ዕቃ” (2ኛ ቆሮ. 4:7)፥ “የተዋረደ ሥጋ”፥ (ፊልጵ. 3:21)፥ “ሊገደል የሚገባው” (ሮሜ 8:13፤ ቆላ. 3:5)፥ እና መጎሰም ያለባቸው ሥጋዎች (1ኛ ቆሮ. 9:27) ተብሏል። ዳግም የተወለዱ አማኞች አካል ይለወጣል፥ ይቀደሳል፥ ይድናል፥ በኋላ ይጸድቃል። በመጨረሻም ክርስቶስ ለቤተ ክርስቲያኑ በሚመጣበት ጊዜ ለዘላለም ይከብራል (ሮሜ 8:11፥ 17፥ 18፥ 23፤ 1ኛ ቆሮ. 6:13-20፤ ፊልጵ. 3:20-21)። ኢየሱስ ክርስቶስ ከመሞቱ በፊት ፍጹም ሰብአዊ አካል ነበረው። ከትንሣኤው በኋላ ደግሞ አማኞች በትንሣኤ ጊዜ የሚኖራቸው ዓይነት ሥጋና አጥንት የሆነ አካል ነበረው። “አካል” የሚለው ቃል ክርስቶስ የሞተላትንና አካሉ የሆነችውን ቤተ ክርስቲያን በምሳሌ ለመግለጫነት አገልግሏል።

ምዕራፍ ሃያ ስድስት

ሰው፡- ውድቀቱ

ኃጢአት ወደ ዓለም እንዴት ገባ የሚለው ጥያቄ ማንኛውም የአስተሳሰብ ሥርዓት የሚያነሳው ቢሆንም፤ ለእነዚህና ለመሳሰሉት ጥያቄዎች አጥጋቢ መልስ ያለው ግን መጽሐፍ ቅዱስ ብቻ ነው። ባለፉት ምዕራፎች ስለ መላእክት በተደረገው ጥናት እንደተመለከተው ሁሉ፤ ኃጢአት ወደ ዓለም የገባው፤ ሰው ከመፈጠሩ በፊትና በመጀመሪያ ቅዱሳን ሆነው በተፈጠሩ፤ በኋላ ግን ከሰይጣን ዓመፅ ጋር በተባበሩ መላእክት አማካይነት መሆኑን ለማስረዳት ተሞክሯል። የዘፍጥረት መጽሐፍ የመጀመሪያ ምዕራፎች አዳምና ሔዋን በኃጢአት መውደቃቸውን ያስረዳሉ። በእነዚህ ምዕራፎች ላይ ሰዎች የተለያዩ ትርጉሞችን ይሰጣሉ። ከእነዚህም መካከል የሰውን ዘር ኃጢአተኛ ድርጊት በቀጥታ የሚገልጥ ነው ብለው የሚረዱ ወይም እውነትነት የሌለው ተረት ነው በማለት የሚረዱ ይገኙባቸዋል። ትክክለኛው ትርጉም ግን፤ ድርጊቱ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እንደተገለጠው ተከናውኗል የሚል ነው።

የሰውን በኃጢአት መውደቅ ከሦስት አቅጣጫ ለማየት ይቻላል፡- (1) አዳም ከውድቀት በፊት፤ (2) አዳም ከውድቀት በኋላ፤ (3) የአዳም ውድቀት በሰው ዘር ላይ ያስከተለው ውጤት።

ሀ. አዳም ከውድቀት በፊት

አዳም የመጀመሪያው ሰው ሲሆን፤ ሔዋን ደግሞ እግዚአብሔር ለአዳም ረዳቱ እንድትሆንለት የፈጠራት ሴት መሆኗን መጽሐፍ ቅዱስ ድንቅና ግልጽ በሆኑ ቃላት ያስገነዝባል። ሁለቱ በኅብረት የሰው ዘር ሁሉ መሠረት በመሆን ከመውደቃቸው በፊት ከኃጢአት ነጻ ሆነው ይኖሩ ነበር። የእግዚአብሔርን ትእዛዝ በመተላለፍ በበደሉ ጊዜ ግን፤ ኃጢአት ወደ ሰው ዘር ገባ። ይህ በመጽሐፍ ቅዱስ ገለባ የሰው ዘር ውድቀት ተብሏል።

አዳምና ሔዋን በኃጢአት ሳይወድቁ ለምን ያህል ጊዜ እንደቆዩ መጽሐፍ ቅዱስ ባይነግረንም፤ ከነበሩበት ቦታና ሁኔታ ጋር በመላመድ፤ ለእንስሳት ሁሉ ስም በማውጣት እንዲሁም ከእግዚአብሔር ጋር በነበራቸው የአንድነት በረከት ውስጥ ለረጅም ጊዜ ኖረዋል። አዳምና ሔዋን ሲፈጠሩ እንደ ሌሎቹ የእግዚአብሔር ሥራዎች ሁሉ “መልካም” ነበሩ (ዘፍጥ. 1:31)። ይህም ማለት ፈጣሪያቸውን ደስ የሚያሰኙ ነበሩ። መንፈሳዊ ሁኔታቸው ኃጢአት አያውቅም። ባሕርያቸው ግን ኃጢአት መሥራት ከማይቻለው እግዚአብሔር ባሕርይ ጋር ሲነጻጸር ከኃጢአት ነፃ ቢሆንም ኃጢአት ሊሠራ የሚችል ባሕርይ ነበር።

ሰው በእግዚአብሔር አምሳል የተፈጠረ በመሆኑ፤ መልካምና ክፉውን የመለየት ችሎታ፤ እንዲሁም ሙሉ ሰብዕና ነበረው። ኃጢአት ማድረግ ከማይቻለው እግዚአብሔር ጋር ሲነጻጸሩ፤ ሰውም ሆነ መላእክት ኃጢአትን ሊሠሩ የሚያስችላቸው ፈቃድ አላቸው። ባለፈው ክፍል ስለ መላእክት እንዳጠናነው፤ ሰይጣን ኃጢአት ሠርቷል (ኢሳ. 14:12-14፤ ሕዝ. 28:15)። በሰይጣን ተግባር የተሳተፉ መላእክት ደግሞ “መኖሪያቸውን የተዉ” (ይሁዳ 6) ተብለዋል። ሰይጣንና የወደቁ መላእክት የመጀመሪያዎቹ ኃጢአተኞች በመሆናቸው፤ ሰው የኃጢአት ምንጭ ወይም መነሻ አይደለም፤ ኃጢአተኛ የሆነው በሰይጣን ተጽዕኖ ሳቢያ ነው (ዘፍጥ. 3:4-7)።

አዳምና ሔዋን እንዴት ኃጢአት እንደሠሩ ዘፍጥረት 3:1-6 ውስጥ ተገልጧል። በዚህ ስፍራ እንደተገለጠው ሰይጣን የመጣው ያኔ እጅግ ውብና ማራኪ በነበረው እባብ

ተመስሎ ነበር። መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚያስረዳው፤ እግዚአብሔር አዳምና ሔዋንን የከለከላቸው አንድ ነገር፤ መልካሙንና ክፉውን ከምታስታውቀው የሕይወት ዛፍ ፍሬ እንዳይበሉ ነበር። ዘፍጥረት 2:17 ውስጥ እንደተጠቀሰው “እግዚአብሔር አምላክ ሰውን ከገነት ዛፍ ሁሉ ትበላለህ ነገር ግን መልካሙንና ክፉን ከምታስታውቀው ዛፍ አትበላ፤ ከእርሱ በበላህ ቀን ሞትን ትሞታለህ” ብሎ አስጠነቀቃቸው። ይህ ቀላል ትእዛዝ የተሰጠው አዳም ወይም ሔዋን እግዚአብሔርን ይታዘዙት እንደሆነ ለመፈተኛ ነበር።

ሰይጣን ከሔዋን ጋር ስለ እግዚአብሔር ትእዛዝ ሲነጋገር፤ “በውኑ እግዚአብሔር ከገነት ዛፍ ሁሉ እንዳትበሉ አይደለን?” (ዘፍጥ. 3:1) በማለት የተከለከለውን ነገር አሳሰባት። የጥያቄው አዝማሚያ እግዚአብሔር አንድን መልካም ነገር እንደደበቃቸውና ክልከላውንም ጭካኔ በማስመሰል ነበር። ሔዋንም ለእባቡ ጥያቄ ስትመልስ “በገነት ካለው ከዛፍ ፍሬ እንበላለን፤ ነገር ግን በገነት መካከል ካለው ከዛፍ ፍሬ፤ እግዚአብሔር አለ፤ እንዳትሞቱ ከእርሱ አትብሉ፤ አትንኩም” (ዘፍጥ. 3:2-3) ብሏል አለች።

ሔዋን በዚህ መልስዋ ሰይጣን ወጥመድ ውስጥ ገባች። ከዚያን ወዲህ የሰው ዘር በሙሉ የእግዚአብሔርን መልካምነት የማቃለልና ጨካኝነቱን የማጋነን ዝንባሌ አደረበት። ሔዋን በንግግርዋ ጌታ የሰጠውን ታላቅ የማስጠንቀቂያ ትእዛዝ ለወጥ እንዳደረገች ሰይጣን ወዲያውኑ ተረዳና፤ “ሞትን አትሞቱም፤ ከእርስዋ በበላችሁ ቀን ዓይኖቻችሁ እንዲከፈቱ፤ እንደ እግዚአብሔርም መልካሙንና ክፉን የምታውቁ እንድትሆኑ እግዚአብሔር ስለሚያውቅ ነው እንጂ” (ዘፍጥ. 3:4-5) አላት።

ሰይጣን ከሴቲቱ (ሔዋን) ጋር ባደረገው ውይይት ዋና አታላይነቱ ተገልጧል። እግዚአብሔር ትእዛዙን ከጣሱ ስለሚደርስባቸው ቅጣት የተናገረውን አቃሎ በመናገር፤ እግዚአብሔር ለአዳምና ሔዋን የሰጠውን ቃል ውሸት አስመስሎ አቀረበ። አዳምና ሔዋን የተከለከለውን ፍሬ በመብላት ዓይኖቻቸው መከፈቱ፤ እንዲሁም መልካምና ክፉውን መለየታቸው እውነት ነው። መልካምና ክፉ የመለየቱን ኃይል የሚያገኙት መልካም የማድረግ ኃይል ሳይኖራቸው መሆኑን ግን ሰይጣን አልገለጠላቸውም።

ዘፍጥረት 3:6 ውስጥ የአዳምና የሔዋን በኃጢአት መውደቅ እንደሚከተለው ተመዝግቦ እናገኛለን፡- “ሴቲቱም ዛፉ ለመብላት ያማረ እንደሆነ ለዓይንም እንደሚያስጎመድ፤ ለጥበብም መልካም እንደሆነ አየች፤ ከፍሬውም ወሰደችና በላች፤ ለባልዋም ደግሞ ሰጠችው፤ እርሱም ከእርስዋ ጋር በላ”። ሔዋን ራሷ ወደ መረዳት ትድረስ ወይም ሰይጣን ያመልክታት መጽሐፍ ቅዱስ የሚናገረው ነገር የለም።

ይህንኑ የሚመስሉትና 1ኛ ጥሐንስ 2:16 ውስጥ በግልጽ የተጠቀሱት ሦስት የፈተና ሁኔታዎች እንደዚህ ተመልክተዋል። የፍሬው ለመብልነት መልካም መሆን የሚያመለክተው “የሥጋ ምኞትን”፤ የፍሬው ዓይን የሚስብ መሆን ደግሞ “የዓይን አምሮትን”፤ ሲያመለክቱ የፍሬው ጥበብን የመስጠት ኃይል ደግሞ “በሥጋ መመካትን” ይገልጣል። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በተፈተነ ጊዜ፤ ሰይጣን ያቀረበለት ተመሳሳይ ፈተና ነበር (ማቴ. 4:1-11፤ ማር. 1:12-13፤ ሉቃስ 4:1-13)። ሔዋን ፍሬውን በመብላትም ተታለለች፤ አዳም ደግሞ ምንም እንኳን በቀጥታ ባይታለል የእርስዋን አርአያነት ተከትሏል (1ኛ ጢሞ. 2:14)።

ለ. አዳም ከወደቀ በኋላ

አዳምና ሔዋን ኃጢአት በሠሩ ጊዜ የተባረከ ሥፍራቸውን አጡ፤ ለተለያዩ ችግሮችም ተገዢ ሆኑ።

1. ለሥጋዊና መንፈሳዊ ሞት ተዳረጉ። እግዚአብሔር “ካእርሱ በበላህ ቀን ሞትን ትሞታለህና” (ዘፍጥ. 2:17)፤ ባለው መሠረት መለኮታዊ ፍርድ ተከናወነ። ወዲያውኑ መንፈሳዊ ሞት ሞቱ፤ ማለት ከእግዚአብሔር ተለዩ። ኃጢአታቸው ሥጋቸው እንዲያረጅና በኋላም ነፍሳቸው ከሥጋቸው እንዲለይ አደረገ።

2. የእግዚአብሔር ፍርድ በሰይጣንም ላይ ነበር፤ እባብም በምድር እንዲሳብ ተረገመ (ዘፍጥ. 3:14)። በእግዚአብሔርና በሰይጣን መካከል የሚካሄደው ጦርነት ከሰው ዘር ጋር በተገናኘ ሁኔታ ዘፍጥረት 3:15 ውስጥ እንዲህ ተገልጧል፡- “በአንተና በሴቲቱ መካከል፤ በዘርህና በዘርዋም መካከል፤ ጠላትነትን አደርጋለሁ፤ እርሱም ራስህን ይቀጠቅጣል አንተም ሰኮናውን ትክሳለህ”። ይህ የሚያመለክተው፤ በክርስቶስና በሰይጣን መካከል ይነሣ የነበረውን ውጊያ ሲሆን፤ ክርስቶስ በመስቀል ላይ መሞቱን፤ ነገር ግን “ሰኮናውን ትቀጠቅጣለህ” በተባለው መሠረት ሞት የማይዘው መሆኑን ነበር። የሰይጣን የመጨረሻ መሸነፍ የተጠቆመው፤ “የሴቲቱ ዘር ጭንቅላትህን ይቀጠቅጣል” በተባለ፤ ማለት በዘላለማዊ ሞት የሚቀጣው መሆኑ በተገለጠበት ክፍል ነው። ይህ የሴቲቱ ዘር የሚለው ቃል የሚያመለክተው፤ በሞትና ትንሣኤው ሰይጣንን ድል ያደረገውን ኢየሱስን ነው።

3. በሔዋን ላይ ልዩ ፍርድ፤ ማለት ልጅ በምትወልድበት ጊዜ በከባድ ምጥና ሥቃይ እንዲሆን፤ እንዲሁም የባሏ ተገዥ እንድትሆን ተፈረዶባታል (ዘፍጥ. 3:16)። የሞት መኖር የሰውን ዘር መዋለድና መባዛት አስፈላጊ አድርጎታል።

4. በአዳም ላይ የተፈረደበት ልዩ ፍርድ በሕይወት ዘመኑ ሁሉ እሾህና ኩርንችት በምታበቅለው ምድር ላይ ሠርቶ ከፊቱ ወዝና ከድካሙ ፍሬ እንዲበላ ነበር። ተፈጥሮ እራሷ በሰው ኃጢአት ሳቢያ ተለውጣለች (ሮሜ 8:22)። መጽሐፍ ቅዱስ በኋላ እንደገለጠው፤ ሰውን በተመለከተ በክርስቶስ የድነት ሥራ አማካይነት የኃጢአት ኃይል በከፊል የሚቃለል መሆኑና እርግማኑም በሚመጣው የሺህ ዘመን እንዲሁ በከፊል የሚሻር መሆኑ ታውቋል። አዳምና ሄዋን ከገነት ተባረው፤ ከዚያ ወዲህ የሰው ዘር ሁሉ ዕጣ የሆነውን ሐዘንና ትግል የሞላበትን ሕይወት ይኖሩ ጀመር።

ሐ. የአዳም ኃጢአት በሰው ዘር ላይ ያመጣው ውጤት

ኃጢአት በአዳምና በሔዋን ላይ ያስከተለው ውጤት መንፈሳዊ ሞትና ለዚያ ዓይነት ሞት ተገዢ መሆን ነበር። የቀድሞ ተፈጥሯቸው ተገፏል፤ በመሆኑም ከዚያ ወዲህ የሰው ዘር ሁሉ በኃጢአት ባርነት ይኖራል። መጽሐፍ ቅዱስ ከሰው ዕድልና ከአካባቢው መለወጥ በተጨማሪ፤ እግዚአብሔር አዳምን በኃጢአት ተጠያቂ ያደረገበትንና ትውልዱ የሆነውን የሰው ዘር እንዲሁ የኃጢአት ባለ ዕዳ ያደረገበትንም ጥልቅ ትምህርት ያቀርባል።

መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ሦስት የመተላለፍ ዓይነቶች ተገልጠዋል፡- (1) የአዳም ኃጢአት ለዘሮቹ ተላልፏል (ሮሜ 5:12-14)፤ (2) የሰው ሁሉ ኃጢአት ወደ ክርስቶስ ተላልፏል (2ኛ ቆሮ. 5:21)፤ (3) የእግዚአብሔር ጽድቅ ወደሚያምኑበት ሁሉ ተላልፏል (ዘፍጥ. 15:6፤ መዝ. 32:2፤ ሮሜ 3:22፤ 4:3፤ 8፤ 21-25፤ 2ኛ ቆሮ. 5:21፤ ፊሊሞና 17፤ 18)።

የሰው ኃጢአት፤ ወደ ክርስቶስ መተላለፉ ግልጥ ነው። እግዚአብሔር አምላክ የሁላችንንም በደል በእርሱ ላይ እኖረ (ኢሳ. 53:5፤ ዮሐ. 1:29፤ 1ኛ ጴጥ. 2:24፤ 3:18)። በተመሳሳይ መንገድ የእግዚአብሔር ጽድቅ በርሱ ወደሚያምኑ ሁሉ በፍርድ ይተላለፋል (2ኛ ቆሮ. 5:21)። ከዚህ ሌላ በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነትን የሚያስገኝ

ወይም ለጽድቅ የሚያበቃ መንገድ የለም። ይህ የጽድቅ መተላለፍ አዲሱ ፍጥረት ውስጥ ባለ ግንኙነት ይገኛል። በመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት አማካይነት ከጌታ ጋር በመገናኘት (1ኛ ቆሮ. 6:17፤ 12:13፤ 2ኛ ቆሮ. 5:17፤ ገላ. 3:27)፤ ደግሞ እንደ አካሉ አባልነት ከክርስቶስ ጋር ይገናኛል (ኤፌ. 5:30)። በዚህም የክርስቶስ የሆነ ጸጋ፣ አካሉ ወደሆኑ ሁሉ ይተላለፋል። አማኝ “ክርስቶስ ውስጥ” ስለሆነ የክርስቶስ የሆነውን ሁሉ ይጋራል።

ማንኛውም ሰው ሲወለድ አዳማዊ ባሕርይ በውስጡ አለ። ስለዚህም በአዳም የነበረው አሮጌ ተፈጥሮ ወደ እርሱ ይተላለፋል። እንዲህ ያሉ ሰዎች አዳማዊውን ተፈጥሮ ስለሚወርሱ የአዳም ኃጢአት አለባቸው ይባላሉ። ይህ የሚያመለክተው፣ የአዳም ኃጢአት ለዘፋ ሁሉ የሚተላለፈው በመለኮታዊ ፍርድ እውነትነት መሠረት መሆኑን ነው። የእግዚአብሔርም ጽድቅ በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ለቅድስና ለሰው ሁሉ ይተላለፋል። ሰዎች እንደ አዳም በደሉም አልበደሉ ከአዳም የተላለፈ ኃጢአት ስላለባቸው ከመለኮታዊው ፍርድ በታች ናቸው።

ምንም እንኳን ሰዎች እንደ ልማዳቸው አዳም ለሠራው ኃጢአት ተጠያቂ አይደለንም ቢሉ፣ መለኮታዊው መገለጥ የሚያመለክተው ግን፣ የሰው ዘር ሁሉ መጀመሪያ የሆነው አዳም ስለሆነና ሰው ሁሉ በቀጥታ ከእርሱ ስለተገኘ እግዚአብሔርም በእርሱ (በአዳም) መተላለፍ የተነሣ ዘሩን በሙሉ በኃላፊነት የሚጠይቅ መሆኑን ነው። የአዳም ኃጢአት ያለምንም ልዩነት በሰው ሁሉ ላይ በቀጥታ ሞት አስፈርዶበታል (ሮሜ 5:12-14)። በዚህ ሁኔታ የአዳም ውድቀት፣ ማለት የመጀመሪያው ኃጢአቱ በኃጢአታዊ ተፈጥሮነት ለትውልድ ሁሉ ከአባት ወደ ልጅ ይተላለፋል። የውድቀቱ ውጤት ሁለንተናዊ ነው፣ መለኮታዊ ጸጋም እንዲሁ።

ሰዎች አሁን የወደቁት፣ መጀመሪያ በሠሩት ኃጢአት ምክንያት ሳይሆን፣ በኃጢአት ከወደቀው አዳም በመወለዳቸው ነው። ኃጢአት በመሥራታቸው ኃጢአተኞች አይሆኑም፤ ነገር ግን በተፈጥሯቸው ኃጢአተኞች ስለሆኑ ኃጢአት ይሠራሉ። ማንኛውም ሕጻን መልካም እንዲሆን እንጂ፣ ኃጢአት የመሥራት ትምህርት አያስፈልገውም።

በአዳም ኃጢአት ምክንያት የሰው ዘር ሁሉ ተጠያቂ ቢሆንም፣ ሕጻናትንና በኃላፊነት ለመጠየቅ ብቁ ላልሆኑት ሰዎች ግን የእግዚአብሔር መለኮታዊ ጸጋ እንደተዘጋጀላቸው ሊታወቅ ይገባል። የእግዚአብሔር ቅዱስ ፍርድ የሚያርፈው ከክርስቶስ ውጭ በሆኑት ሁሉ ላይ ነው። ይህ የሚሆነው፡- (1) ከአዳም ከተላለፈባቸው ኃጢአት የተነሣ፣ (2) ከወረሱት ኃጢአታዊ ተፈጥሮ የተነሣ፣ (3) ከኃጢአት በታች በመሆናቸው፣ 4. ራሳቸውም ከሚሠሩት ኃጢአት የተነሣ ነው።

ይህ የእግዚአብሔር ቅዱስ ፍርድ ቢኖርም፣ ኃጢአተኛው በክርስቶስ በኩል ሊድን ይችላል። ይህ ነው የወንጌል የምሥራች።

በአሮጌው ሰው ላይ የሚያርፉት ቅጣቶች፡- (1) አካላዊ ሞት፣ ማለት የነፍስ ከሥጋ መለየት፣ (2) መንፈሳዊ ሞት፣ ልክ እንደ አዳም ሁሉ በአሁኑ ጊዜ ያልዳነ ሕዝብ ነፍስ ከእግዚአብሔር የተለየችና የጠፋች ናት (ኤፌ. 2:1፤ 4:18፤ 19)፣ (3) ሁለተኛው ሞት፣ ማለት የነፍስ ለዘላለም ከእግዚአብሔር መለየትና ለዘላለም መወገድ (ራእይ 2:11፤ 20:6፤ 14፤ 21:8)።

ኃጢአት፡- ባሕርዩና ሁሉን አቀፍነቱ

ሀ. ሰው ስለ ኃጢአት ያለው አስተሳሰብ።

ኃጢአት በሰው ሕይወት ውስጥ ዋና እውነታና የመጽሐፍ ቅዱስ ታላቅ ጉዳይ በመሆኑ፤ የማያቋርጥ የውይይት ርዕስ ሆኖ ቆይቷል። መንፈሳዊ መገለጥን የማይቀበሉ ክፍሎች ስለ ኃጢአት በቂ ያልሆኑ ፅንሰ-አሳቦችን በመደጋገም ሰንዝረዋል። መጽሐፍ ቅዱሳዊ ያልሆነውና የተለመደው አመለካከት፤ ኃጢአት በዓለም መልካምና ክፉ አለ በሚል የተሳሳተ ግንዛቤ ላይ በመመሥረት የሚመጣ የተሳሳተ እምነት ነው ብለውታል። ይህ ፅንሰ-አሳብ የሕይወትን እውነታና፤ የኃጢአትን ክፉነት መመልከት ይሳነዋል። የመልካም ሥነ ምግባር አምላክና ሕግጋት መኖራቸውንም አይቀበልም።

ኃጢአትን በተመለከተ ሌላውና ጥንታዊው አመለካከት፤ ኃጢአትን ከእግዚአብሔር ተጻራሪና ከቁሳዊው ዓለም ጋር የሚዛመድ አድርጎ የሚያየው ነው። ይህ በምሥራቃውያን ፍልስፍናና በግሪክ ኖስቲካዊነት ውስጥ የሚገኝ አመለካከት ነው። ይህ አመለካከት በመናኝነት ትምህርት (Atheism/ኤቲይዝም) ራስን የመካድና ለሥጋ ፈቃድ እምቢ የማለት አስተሳሰብ መሠረትነው። ከዚያም ሌላ የትምህርቱ ታላቅ ትኩረት፤ ሥጋን ማስደሰት ነው ለሚለው ሌላ አስተምህሮ (Epicurianism/ኤፒኪዩሪየኒዝም) መሠረት ሆኗል። ያም ሆነ ይህ የአመለካከቶቹ መሠረታዊ አሳብ ሰው ኃጢአተኛ መሆኑንና ለሚሠራውም ኃጢአት በእግዚአብሔር ተጠያቂ መሆኑን መካድ ነው። ኃጢአት ራስ ወዳድነት ነው የሚል፤ የተለመደ ግን በቂ ያልሆነ አመለካከትም አለ። ኃጢአት ራስ ወዳድነት መሆኑ እርግጥ ቢሆንም፤ ይህ አመለካከት ሌሎችንም ሁኔታዎች የሚያጠቃልል አይደለም። ምክንያቱም ሰው አንዳንዴ በራሱም ላይ ኃጢአት ይሠራል።

እነዚህ ሁሉ ፅንሰ-አሳቦች የኃጢአትን ምንነትና ሁለንተናዊነት አስመልክቶ መጽሐፍ ቅዱሳዊውን መገለጥ የማይቀበሉ እንዲሁም ደረጃቸውን ያልጠበቁ ናቸው።

ለ. ስለ ኃጢአት መጽሐፍ ቅዱሳዊው አስተምህሮ

በመጽሐፍ ቅዱስ አስተምህሮ መሠረት ኃጢአት በድርጊት፤ በሁኔታና በዝንባሌ ከእግዚአብሔር ባሕርይ ጋር የማይመሳሰል አኗኗርን ነው የሚያመለክተው። በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ የተለያዩ ኃጢአቶች ተገልጠዋል። ለምሳሌ ለእስራኤል በተሰጡት በአሥርቱ ትእዛዛት ተገልጧል (ዘፀ. 20፡3-17)። ኃጢአት ምንጊዜም ከእግዚአብሔር ማንነትና ከዘላለማዊ ቅድስና የተለየ ነገር ነው። ምንም እንኳን በሰዎች ላይ የሚፈጸም ቢሆን፤ ኃጢአት ምን ጊዜም የእግዚአብሔር ተቃራኒ ነው (መዝ. 51፡4፤ ሉቃስ 15፡18)። ስለዚህ ኃጢአትን የሚሠራ ሰው በድርጊቱ እንደ እግዚአብሔር አይደለም፤ ስለሆነም ከኔታ ፍርድ አያመልጥም። ስለ ኃጢአት የሚሰጠው አስተምህሮ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በአራት መንገዶች ቀርቧል።

1. የግል ኃጢአት (ሮሜ 3፡23)፤ በዕለታዊ ሕይወት የሚደረግ፤ ከእግዚአብሔር ፈቃድና ከእግዚአብሔር ባሕርይ ጋር የማይስማማን ማንኛውንም ድርጊት ያጠቃልላል።

ሰዎች ብዙ ጊዜ የግል ኃጢአታቸውን ያውቃሉ። የግል ኃጢአቶች ደግሞ በዓይነታቸው የተለዩ ናቸው። በአጠቃላይ ሲታይ የግል ኃጢአት በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ የተሰጠን የተለየ ትእዛዝ ካለማከበር ጋር ይዛመዳል። የዓመፅን ወይም ያለመታዘዝን ፅንሰ- አሳብ የሚያካትትም ነው። ምንም እንኳን ብሉይ ኪዳን ውስጥ ስለ ኃጢአት

የተጠቀሱት ስምንት ያህል ቃላት፤ አዲስ ኪዳን ውስጥ ደግሞ አሥራ ሁለት ያህል ቢሆኑ፤ መሠረታዊው ነገር በማድረግ ወይም ባለማድረግ ከእግዚአብሔር ባሕርይና ፈቃድ ያለመስማማት ጉዳይ ነው። የኃጢአት መሠረታዊ አሳብ፤ ሰው ከእግዚአብሔር ቅዱስ ባሕርይ አንጻር ሲታይ የተወሰነለትን ግብ አለመምታት፤ የተከለለለትን መሥመር መጣስ እና ከጌታ ቅድስና መጉደል ነው።

2. ኃጢአታዊ ተፈጥሮ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተጠቀሰው እንደ ኃጢአት ነው (ሮሜ 5:19፤ ኤፌ. 2:3)። የአዳም ኃጢአት ለውድቀት አብቅቶታል። በዚህም ሳቢያ ሰው ከእግዚአብሔር የተለየ፤ ጸጋው የተገፈፈና ኃጢአትን ለትውልዱ የሚያወርስ ሆነ። በመሆኑም ከአዳም የተወለዱ ሁሉ በአዳማዊ ተፈጥሮ ነው የተወለዱት። የኃጢአት ዝንባሌ አላቸው። ምንም እንኳ ይህ ተፈጥሮ በክርስቶስ አማካይነት መስቀል ላይ የተፈረደበት ቢሆን (ሮሜ 6:10)፤ በማንኛውም ክርስቲያን ሕይወት የሚሠራ ኃይል ነው። ኃጢአት በአሁኑ ጊዜ ፍጹም ይወገዳል ወይም ይጠፋል አልተባለም። ክርስቲያን ግን ውስጡ በሚኖር መንፈስ ቅዱስ አማካይነት ኃጢአትን የማሸነፍ ኃይል አለው (ሮሜ 8:4፤ ገላ. 5:16-17)።

ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ይህን ጠቃሚ ጉዳይ ያነሡታል። ኤፌሶን 2:3 ውስጥ ሰዎች፡ “ከፍጥረታቸው የቁጣ ልጆች” ተብለዋል። የሰው አጠቃላይ ተፈጥሮም ተበላሽቷል። አጠቃላይ መበላሸት ወይም መበከል የሚለው ፅንሰ-አሳብ ሰው ፍጹም ክፉ ነው ማለት ሳይሆን፤ በተፈጥሮው በኃጢአት ተበክሏል (ሮሜ 1:8-3:20) ማለት ነው። በመሆኑም የሰው ፈቃዱ (ሮሜ 1:28)፤ ሕሊናው (1ኛ ጢሞ. 4:2) እና አእምሮው (ሮሜ 1:28፤ 2ኛ ቆሮ. 4:4)፤ ተበክሏል፤ ልቦናው ታውሯል (ኤፌ. 4:18)።

ባለፈው ጥናታችን እንደተመለከትነው፤ ሰዎች ኃጢአታዊ ተፈጥሮ የኖራቸው ከወላጆቻቸው ስለወረሱት ነው። በዓለም ከተወለዱት ሕፃናት ማንም ቢሆን ልዩ ከሆነው የኢየሱስ ማዳን ካልሆነ በቀር ከዚህ ኃጢአታዊ ተፈጥሮ ነጻ አይደለም። ሰዎች ኃጢአተኛ የሚሆኑት ኃጢአት በመሥራታቸው አይደለም፤ በኃጢአታዊ ተፈጥሯቸው ሳቢያ ኃጢአት ይሠራሉ እንጂ። ለዚህና ለግል ኃጢአት ፈውሱ፤ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል የተሰጠው ድነት ነው።

3. መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እንደተገለጠው ኃጢአት በተፈጥሯችን የሚተላለፍ ነው (ሮሜ 5:12-18)። ከሰው በኃጢአት መውደቅ ጋር ተያይዞ ባለው ምዕራፍ እንደተገለጠው፤ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተጠቀሱ ሰው በራሱ ኃይል የማያገኛቸው ግን የሚተላለፉ ሦስት ነገሮች አሉ፡- (ሀ) ኃጢአትን የተመለከተው አስተምህሮ የተመሠረተበትና ከአዳም ወደ ትውልዶቹ በውርስ የተላለፈው፤ (ለ) የሰው ኃጢአት ወደ ክርስቶስ የተላለፈበትና የድነት ትምህርት የተመሠረተበት (ሐ) የእግዚአብሔር ጸጋ በክርስቶስ ወደአመኑት የተላለፈበትና የጽድቅ ትምህርት የተመሠረተበት።

ይህ ከአንዱ ወደ ሌላው የሚተላለፈው ሀ. በውርስ ወይም ለ. በሕግ ሊሆን ይችላል። የውርስ የሚሆነው፤ አንድ ሰው ከቀደሙት አባቶቹ የሚተላለፍለት መሆኑን ሲገነዘብ ነው። ሆኖም ከክርስቶስ የማስታረቅ ሥራ የተነሣ እግዚአብሔር አሁን ሰውን የውርስ ኃጢአት ባለ ዕዳ አያደርገውም (2ኛ ቆሮ. 5:19)።

ሕግን ካለመፈጸም የሚመጣ የኃጢአት መተላለፍ በውርስ ከሚመጣው ይለያል (ፈሊሞና 18)። ከአዳም ለዘሮቹ የተላለፈው ኃጢአት የውርስ ነው ወይስ የሕግ መተላለፍ ለሚለው ጥያቄ በሚሰጠው መልስ አለመግባባት ቢኖርም፤ ሮሜ 5:12 ውስጥ የተጠቀሰው ቃል በግልጽ እንደሚያስረዳው የተላለፈው በውርስ ነው። የሁሉ አባት የሆነው አዳም ኃጢአት በሠራ ጊዜ፤ ትውልዱ ሁሉ ኃጢአት ሠርተዋል።

ቀጥሎ ያሉት ሁለት ጥቅሶች (ሮሜ 5:13-14) የተጻፉት፤ ይህ ዓይነቱ ኃጢአት የግል አለመሆኑን ለማመልከት ነበር (ዕብ. 7:9-10ን ይመልከቱ)። ይሁን እንጂ ሮሜ 5:17-18 እንደሚያመለክተው፤ ማለት በአንድ ሰው ኃጢአት ፍርድ በሰዎች ሁሉ ላይ መጣ፤ ስለሚል የውርስ ኃጢአት የሕግ መተላለፍም ነው። አጠያያቂ የሚሆነው፤ የመጀመሪያው የአዳም ኃጢአት ብቻ ነው። ለአዳምም ሆነ በቀጥታ ለሚተላለፍላቸው ዘርፍ ውጤቱ ሞት ነው። ለተላላፊ ወይም ለውርስ ኃጢአት የተለገሰ የእግዚአብሔር መለኮታዊ ስጦታ፤ በኢየሱስ ክርስቶስ የዘላለም ሕይወት ነው።

4. የኃጢአት መተላለፍ በሰው ዘር ሁሉ ላይ ያመጣው ሁኔታ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተገልጧል። ዓለም ሁሉ፤ አይሁድና ሌሎች ሕዝቦችንም ጨምሮ፤ በእግዚአብሔር ፊት “ከኃጢአት በታች” ናቸው (ሮሜ 3:9፤ 11:32፤ ገላ. 3:22)። “ከኃጢአት በታች” መሆን ማለት፤ በመለኮት እይታ ከድነት ጸጋ ውጭ መሆን ማለት ነው። ድነት በጸጋ ብቻ የሚገኝ እና በሰዎች መልካም ሥራ የማይደገፍ መሆኑን ስለሚገልጥ፤ እግዚአብሔር ሁሉንም “ከኃጢአት በታች” ወይም ጸጋ የጎደላቸው ብሏቸዋል። ይህ ከኃጢአት በታች የመሆን ፍርድ ፈውስ የሚያገኘው፤ ሰው በክርስቶስ ኢየሱስ ሥራ አማካይነት በምሕረቱ ባለ ጸጋ በሆነው እግዚአብሔር ፊት ሲቆም ነው።

በአጠቃላይ ሲታይ መጽሐፍ ቅዱስ የሚያመለክተው፤ ኃጢአት በሰው ላይ የሚያመጣውን አሠቃቂ ውጤትና፤ ሰው የራሱን የኃጢአት ችግር ለማስወገድ ተስፋ የሌለው መሆኑን ነው። በመሆኑም የኃጢአትን ትክክለኛ ትምህርት መረዳቱ እግዚአብሔር ለኃጢአት የሰጠውን መፍትሔ ለመረዳት መሠረታዊ ነገር ነው።

ከኃጢአት ቅጣት መዳን

ሀ. የድነት ትርጉም

ድነትን የሚመለከተው መለኮታዊ መገለጥ፣ በእምነት የእግዚአብሔር ልጅ በሆነ ሰው ሁሉ በሚገባ መታወቅ አለበት። ምክንያቱም፡- (1) የግል ድነት የሚመሠረተው በርሱ ላይ ስለሆነ፤ (2) አማኝ ለዓለሙ ሁሉ እንዲያውጀው እግዚአብሔር የሰጠው ዋነኛ መልእክት ስለሆነና፤ (3) የእግዚአብሔርን ፍቅር በሙላት የሚገልጠው መለኪያ ይኸው ብቻ ስለሆነ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በተገለጠው ሰፊ ትርጉም መሠረት፡ “ድነት” የሚለው ቃል እግዚአብሔር ሰውን ከዘላለም የኃጢአት ጥፋትና ፍርድ ያዳነበትን አጠቃላይ ሥራ ያመለክታል። የጸጋውን ባለጠግነት፣ ዘላለማዊ ሕይወትና ዘላለማዊ ክብርን በሰማይ ለኃጢአተኛው የተሰጠ መሆኑንም ያስገነዝባል። “ድነት ከእግዚአብሔር ዘንድ ነው” (ዮናስ 2:9)። ስለዚህ ድነት በሁሉም መልኩ በሰው ፈንታ እግዚአብሔር የሠራው እንጂ፣ በምንም ሁኔታ ሰው በእግዚአብሔር ፈንታ የሠራው አይደለም።

የዚህ መለኮታዊ ሥራ አንዳንድ ዝርዝር ሁኔታዎች ከዘመን ዘመን የተለያዩ ናቸው። ከአዳም ጀምሮ እስከ ክርስቶስ ድረስ በነበረው ዘመን እምነታቸውን በእግዚአብሔር ላይ የጣሉ ሰዎች በመንፈስ እንደገና ተወልደው የሰማያዊ ክብር ወራሾች መሆናቸው ተረጋግጦላቸዋል። በተመሳሳይ ሁኔታ የእስራኤል መንግሥት ጌታ በሚመለስበት ጊዜ በአንድ ቀን በመንፈስ ትወለዳለች (ኢሳ. 66:8)።

ደግሞም በሚመጣው መንግሥት የሚኖሩ ከአይሁድና ከአሕዛብ ወገን የሆኑ ሁሉ ከትንሹ እስከ ትልቁ ጌታን ያውቁታል ተብሏል (ኤር. 31:34)። ይሁን እንጂ፣ በአሁኑ ዘመን ለሰዎች የተሰጠው ድነት መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በዝርዝር መስፈሩ ብቻ ሳይሆን፣ በሚሠራቸው አስደናቂ ነገሮች ከሌሎች የእግዚአብሔር የማዳን ሥራዎች ሁሉ ይልቃል። የድነት ትምህርት፣ የመንፈስ ቅዱስን በአማኞች ውስጥ ማደር፣ ማተምና የመንፈስ ጥምቀት የመሳሰሉትን የእግዚአብሔር የጸጋ ሥራዎች ይጨምራል።

ለ. ድነት፣ ለኃጢአት እግዚአብሔር ያዘጋጀው መፍትሔ

መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ኃጢአት በሚያቀርባቸው ትምህርቶች አንዳንድ ልዩነቶች ቢኖሩም፣ የሚከተሉት ሁለት አጠቃላይ እውነታዎች በቅድሚያ መታወቅ ይኖርባቸዋል።

1. ኃጢአት ባልሰለጠነ ወይም በሰለጠነ ሰው፣ ዳግም በተወለደ (በክርስቲያን) ወይም ባላመነ ሰው ቢሠራ፣ ሁሉንም እኩል ነው ኃጢአተኛ የሚያደርጋቸው። በፍርድ ወቅት ኃጢአተኛ ለበደሉ ብዙ ወይም መለስተኛ ቅጣት የሚቀበል መሆኑ ግልጽ ነው (ሉቃስ 12:47-48)። ይሁን እንጂ፣ ኃጢአት ሁሉ ቅዱስ በሆነው በእግዚአብሔር ፊት ልዩነት የለውም። ምክንያቱም፣ ኃጢአት ከጌታ ቅዱስ ባሕርይ ጋር በፍጹም የሚሄድ አይደለም።

2. ኃጢአት ሊፈወስ የሚችለው በፈሰሰው የእግዚአብሔር ልጅ ደም ብቻ ነው። ይህ ፈውስ የእንስሳት መሥዋዕት በማቅረብ ድርጊታቸው የክርስቶስን ሞት ለተነበዩም ሆነ ያን የክርስቶስ ሞት ወደኋላ በእምነት ለሚመለከቱ ሁሉ ይሠራል። የኃጢአትን ቅጣት በተመለከተ፣ መለኮታዊው ይቅርታ ቅጣትን የማላላት ድርጊት አይደለም። ኃጢአት ይቅር

የተባለው በኃጢአተኛው ፈንታ ቅጣትን የሚቀበል ምትክ ስለቀረበ ነው። በአሮጌው ሥርዓት ኃጢአተኛው ይቅርታ የሚያገኘው፤ ሕጉ እንደሚያዘው የኃጢአት ማስተሥረያ የሆነውን የደም መሥዋዕት ካህኑ ካቀረበ በኋላ ነው። ይህ ሁኔታ ኃጢአተኞች ይቅርታ ያገኙበትን የክርስቶስ ሞት አስቀድሞ የሚያመለክት ነበር (ዘሌ. 4፡20፤ 26፤ 31፤ 35፤ 5፡10፤ 13፤ 16፤ 18፤ 6፡7፤ 19፤ 20፤ ዘኁ. 15፡25፤ 26፤ 28)። ከክርስቶስ ሞት በኋላ በቃሉ፤ “በደሙ የተደረገ ቤዛነታችንን አገኘን፤ እርሱም የበደላችን ሥርየት” (ኤፌ. 1፡7፤ ቆላ. 1፡14) ተብሎ እንደተጻፈ ይሄው እውነት ተፈጽሟል።

ክርስቶስ በመስቀሉ ላይ ያከናወነው የምትክነት ሥራ ፍጹም ብቃትና ሙላት ያለው ነው። ስለሆነም በክርስቶስ የሚያምን ኃጢአተኛ ሁሉ ይቅርታ የሚያገኝ ብቻ ሳይሆን፤ ለዘላለም የሚጻድቅ ነው (ሮሜ 3፡24)። እግዚአብሔር ምንጊዜም ቢሆን ኃጢአትን በዋሃ አልፎ አያውቅም። የኃጢአት ይቅርታ በኃጢአተኛ ላይ ምንም ዓይነት ሸክም አይጭንበትም። ምክንያቱም ከባዱ መለኮታዊው የኃጢአት ቅጣት ክርስቶስ ላይ ስላረፈ ይቅርታ አግኝቷል፤ ጸድቋልም (1ኛ ጴጥ. 2፡24፤ 3፡18)።

ሐ. ድነት ከመስቀሉ በፊትና በኋላ

1. ከክርስቶስ የመስቀል ሞት በፊት የኃጢአት ይቅርታ የሚያስገኘው መለኮታዊ አሠራር የማስተሥረያ መሥዋዕት ነበር። ማስተሥረዩ የሚለው ይህ የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል ትርጉሙ “መሸፈን” ማለት ነው። የኮርማዎችና የፍየሎች ደም ኃጢአትን ሊያስወግድ አልቻለም፤ አይችልምም (ዕብ. 10፡4)። የደም መሥዋዕት በኃጢአተኛው በኩል የሚያመለክተው፤ የእግዚአብሔርን ጻድቅ ፍርድ ወይም ቅጣት መቀበልን ነው (ዘሌዋ. 1፡4)። በእግዚአብሔር በኩል ደግሞ መሥዋዕቱ ያመለክት የነበረው፤ ሊመጣ ያለውንና አጥጋቢ ወይም ብቁ የሆነውን የኢየሱስ ክርስቶስ ደም ነበር። በመሥዋዕትነት ይቀርብ የነበረው የማስተሥረያ ደም፤ የኢየሱስ ክርስቶስ ደም ምሳሌ በመሆን ኃጢአትን ይሸፍን ነበር። ይህ ይሆን የነበረው ክርስቶስ የዓለምን ኃጢአት ለዘላለም እስከሚያስወግድበት ዕለት ነበር።

“ማስተሥረዩ” ወይም “መሸፈን” የሚለው የብሉይ ኪዳን ቃል፤ ማሳለፍ የሚል አሳብን ይዟል።

1. ለምሳሌ ሮሜ 3፡25 ውስጥ “ማስተሥረዩ” የሚለው ቃል “ማሳለፍ” የሚል ትርጉም አለው። ከዚህ ጋር በተያያዘ ሁኔታ ክርስቶስ በሞተ ጊዜ፤ እግዚአብሔር ከመስቀሉ በፊት የተሠሩ ኃጢአቶችን በማሳለፍ ጻድቅነቱን አሳይቷል። እነዚያ ኃጢአቶች ለማስተሥረያ የደም መሥዋዕት የቀረበባቸው ነበሩ። እግዚአብሔር ብቁ የመሥዋዕት በግ እንደሚሰጥ እና፤ በብርቱ ተስፋው መሠረትም ኃጢአትን ይቅር እንደሚል ተናግሮ ነበር። በመሆኑም በክርስቶስ ሞት አማካይነት በሰጣቸው ተስፋዎቹ ሁሉ ጻድቅ መሆኑን አረጋገጠ።

2. ኢየሱስ በመስቀሉ ላይ ከምተ ወዲህ እግዚአብሔር ኃጢአትን የሚመለከትበት ሁኔታ ሮሜ 3፡26 ውስጥ ተገልጿል። ክርስቶስ ሞቷል። ይህ መሥዋዕትነት ከእንግዲህ ገና እንደሚፈጸም ተስፋና በእንስሳት ደም ተምሳሌትነት የሚታይ አይደለም። አሁን ማንኛውም ሰው፤ የቱንም ያህል ኃጢአተኛ ቢሆን፤ እንዲያደርግ የሚጠየቀው፤ ፍጹም በሆነ ጸጋ አማካይነት ለርሱ በተከናወነው ማዳን እንዲያምን ነው። እግዚአብሔር በእያንዳንዱ ኃጢአተኛ ላይ ያለውን መለኮታዊ ፍርድ ክርስቶስ በመስቀሉ ላይ ከፍሏል። ይህን በማድረግም ጽድቁን፤ ወይም ቅድስናውን የማይባረር መሆኑንና በአንጻሩም ከቅጣቱ ባሻገር በኢየሱስ የሚያምን ኃጢአተኛን የሚያጻድቅ መሆኑን አረጋግጧል።

“ሥርየት” የሚለውና በብሉይ ኪዳን ብቻ በሚገባ ይከናወን የነበረው ቃል ኃጢአትን ለጊዜው “ማሳለፍን”፤ “ይቅር ማለትን” እና “መሸፈንን” ያመለክት ነበር። ክርስቶስ መስቀሉ ላይ ኃጢአትን በቀላሉ አላሳለፈም፤ ወይም አልሸፈነም። ነገር ግን ሙሉ ለሙሉ ተሸክመው። ለሁሉ ስለሚበቃው መሥዋዕትነቱም፤ “እነሆ የዓለምን ኃጢአት የሚያስወግድ የእግዚአብሔር በግ” ተብሎ ተመስክሮለታል (ዮሐ. 1:29፤ ቆላ. 2:14፤ ዕብ. 10:4፤ 1ኛ ዮሐ. 3:5)። ደግሞም “እርሱ ራሱ በሥጋው ኃጢአታችንን በእንጨት ላይ ተሸክመ” (1ኛ ጴጥ. 2:24) ተብሏል። መስቀሉ ላይ ኃጢአትን ለጊዜው ወይም በከፊል የማየት ጉዳይ አልነበረም። ይህ በእግዚአብሔርና በሰው መካከል ያለ ታላቅ ጉዳይ የእግዚአብሔርን ፍጹም ቅድስና በሚያረካ ሁኔታ ተከናውኗል። ቀሪው ጥያቄ በዚህ እግዚአብሔርን ባረካ መሥዋዕት ሰውስ ረክቷል ወይ? የሚለው ነው። ለኛ የክርስቶስን ሥራ መቀበል ማለት፤ ነፍስን በሚያድነው አዳኝ ማመን ማለት ነው።

መ. የድነት ሦስቱ ጊዜያት

1. በሰዋስዋዊ አገላለጥ የድነት ኃላፊ ጊዜ በአንዳንድ የቅዱሳን መጻሕፍት ክፍል ተመልክቷል። እነዚህ የመጻሕፍት ክፍሎች ስለ ድነት በሚናገሩበት ጊዜ፤ ለአማኙ ሙሉ በሙሉ ያለፉ ወይም የተፈጸሙ የሚሆኑ ናቸው (ሉቃስ 7:50፤ 1ኛ ቆሮ. 1:18፤ 2ኛ ቆሮ. 2:15፤ ኤፌ. 2:5፤ 8)። ይህ መለኮታዊ ሥራ ፍጹም ስለሆነ፤ አማኝ የዘላለም ድነት የሰትና አለው (ዮሐ. 5:24፤ 10:28፤ 29፤ ሮሜ 8:1)።

2. ድነት የአሁን ጊዜ መሆኑን የሚያመለክተውና፤ በሚቀጥለው ምዕራፍ የሚብራራው ጉዳይ፤ በዚህ ዘመን በዓለም ነግሣ ከሚገኘው የኃጢአት ኃይል መዳንን ያስገነዝባል (ሮሜ 6:14፤ 8:2፤ 2ኛ ቆሮ. 3:18፤ ገላ. 2:19-20፤ ፊሊ. 1:19፤ 2:12-13፤ 2ኛ ተሰ. 2:13)።

3. ድነት የወደፊት ጊዜ ሆኖ በቀረበበት ክፍል የሚገልጠው ደግሞ አማኝ በእምነት ሙሉ በሙሉ ክርስቶስን እስከ መምሰል ድረስ የሚድን በመሆኑ ላይ ያተኩራል (ሮሜ 8:29፤ 13:11፤ 1ኛ ጴጥ. 1:5፤ 1ኛ ዮሐ. 3:2)። የድነት አንዳንድ ሁኔታዎች ለአማኙ የሚፈጸሙለት ወደፊት ነው የሚለው አባባል እውነትነት፤ ስለ መጨረሻው ፍጻሜ ጥርጥር አለ ማለት አይደለም። ምክንያቱም የድነት የወደፊት ሁኔታ በአማኙ ታማኝነት ላይ ይመሠረታል፤ የሚል ትምህርት መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የለም። እግዚአብሔር ታማኝ ነው፤ የጀመረውን መልካም ሥራ እስከ ኢየሱስ ቀን ድረስ ይፈጽመዋል (ፊልጵ. 1:6)።

ሠ. ድነት፤ በክርስቶስ የተፈጸመ ሥራ

እግዚአብሔር ለጠፉ ሰዎች ያከናወነው ሥራ በሚታሰብበት ጊዜ፤ ክርስቶስ ለሁሉ ባከናወነው ፍጹም ሥራና፤ አማኝ በክርስቶስ በሚያምንበት ጊዜ እግዚአብሔር በሚፈጽመው የድነት ሥራ መካከል ያለውን ልዩነት መገንዘብ ጠቃሚ ነው።

ኢየሱስ ነፍሱን ከመስጠቱ በፊት “ተፈጸመ” የሚል የመጨረሻ ቃል እንደተናገረ ተጽፏል (ዮሐ. 19:30)። ይህን በተናገረ ጊዜ ያመለክተው ስለ ራሱ ሕይወት፤ ስለ አገልግሎቱ ወይም ስለ ሥቃዩ ሳይሆን፤ አብ የሰጠው ልዩ ሥራ መፈጸሙን ለማመልከት ነበር። ይህ ሥራ ኢየሱስ እስከተሰቀለበት ጊዜ ድረስ አልተጀመረም ነበር። ፍጻሜ ያገኘውም በመስቀል ላይ በሞተ ጊዜ ነው። ለዓለም ሁሉ የተከናወነ ሥራ ነበር (ዮሐ. 3:16፤ ዕብ. 2:9)። ሥራው የቤዛነት (1ኛ ጢሞ. 2:6)፤ የማስታረቅ (2ኛ ቆሮ. 5:19)፤ እንዲሁም ለእያንዳንዱ ሰው የኃጢአት ማስተሥረዥ (1ኛ ዮሐ. 2:2) ነው።

እግዚአብሔር ከቅድስናው ጋር በሚስማማ ሁኔታ ከኃጢአተኞች ክፉውን እንኳን ያድን ዘንድ መሠረት ይሆናል እንጂ፤ ክርስቶስ በመስቀል ላይ መሞቱ ብቻውን ሰዎችን አያድንም። ይህ ነው ክርስቲያን ለዓለም ሁሉ ያውጅ ዘንድ የተሾመበት የምሥራች። የእግዚአብሔር አንድያ ልጅ ደም በጌታ ፊት እጅግ ክቡር ቢሆንም፤ ኃጢአተኞችን ለመዋጀት ተከፍሏል። ኃጢአት ኃጢአተኛውን ከእግዚአብሔር ለይቶት ነበር። ነገር ግን እግዚአብሔር ራሱ ያን ኃጢአት ለዘላለም ለማስወገድ የመሥዋዕቱን በግ ሰጠ። የእግዚአብሔር ቅዱስ ፍርዶች በኃጢአታቸው ላይ ቢሆኑም፤ ክርስቶስ ለዓለም ሁሉ ኃጢአት ማስተሥረድ ሆነ።

ይህ ሁሉ አስቀድሞ የተፈጸመ በመሆኑ ኃጢአተኛው መልእክቱን እንደ እግዚአብሔር ምስክርነት በእምነት እንዲቀበለው ይጠየቃል። ሰው ይህን መልእክት ሰምቶ ለኃጢአቱ ይቅርታ እንዳገኘና፤ የኃጢአት ችግር ተወግዶለት እፎይ ማለቱን ተገንዝቦ፤ እግዚአብሔርን ስለ ታላቅ በረከቱ ካላመሰገነ አምኗል ለማለት ያስቸግራል።

ረ. ድነት፤ የእግዚአብሔር የማዳን ሥራ

በአንድ ሰው መዳን ጊዜ የሚከናወነው የእግዚአብሔር የማዳን ሥራ የተለያዩ የጾጋ ሥራ ደረጃዎችን ያጠቃልላል። እነርሱም ከኃጢአት ነፃነት፤ እርቅ፤ ማስተሰረይ፤ ይቅርታ፤ ዳግም ልደት፤ ውርስ፤ ጽድቅ፤ ቅድስና፤ ፍጹምነት፤ ክብር ናቸው። በዚህ የእግዚአብሔር የማዳን ሥራ አማካይነት ከቅዱሳን ጋር ወራሾች ለመሆን በቅተናል (ቆላ. 1፡12)፤ በውድ ልጁ ተቀባይነትን አግኝተናል (ኤፌ. 1፡6)፤ የእግዚአብሔር ጽድቅ ሆነናል (2ኛ ቆሮ. 5፡21)፤ ወደ እግዚአብሔር ቀርበናል (ኤፌ. 2፡13)፤ የእግዚአብሔር ልጆች ሆነናል (ዮሐ. 1፡12)፤ የሰማዩ መንግሥት ዜጎች ሆነናል (ፊሊ. 3፡20)፤ አዲስ ፍጥረት ሆነናል (2ኛ ቆሮ. 5፡17)፤ የእግዚአብሔር ቤተሰብ ሆነናል (ኤፌ. 2፡19፤ 3፡15)፤ እና በክርስቶስ ፍጹም ሆነናል (ቆላ. 2፡10)። ስለዚህ የእግዚአብሔር ልጅነትን ያገኘ ሰው፤ ከጨለማው ሥልጣን ድኖ ወደ ልጁ የዘላለም መንግሥት ተሸጋግሯል (ቆላ. 1፡13)። ከዚህም የተነሣ አሁን መንፈሳዊ በረከትን ሁሉ አግኝቷል (ኤፌ. 1፡3)።

ከላይ ከተጠቀሱት አስደናቂ የእግዚአብሔር ሥራዎች ለመረዳት እንደሚቻለው፤ በክርስቶስ አምኖ የዳነ ሰው፤ ለበደሉ ይቅርታ አግኝቶ ለዘላለም ጸድቋል ስለተባለ የኃጢአት በደለኝነትና ቅጣት ተወግዶለታል። እግዚአብሔር ከክርስቶስ መስቀል ውጪ ማንንም ይቅር አይልም። ከክርስቶስ ሞት ወዲህ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል የሚመጡትን ሁሉ ሊያድናቸው ይችላል።

ሰ. ድነት ከዳነ ሰው ኃጢአት ጋር ያለው ግንኙነት

1. አንድ ሰው በክርስቶስ በሚያምንበት ጊዜ፤ ወዲያውኑ የድነቱ አንድ ክፍል የሆነውን የኃጢአት ይቅርታ ያገኛል። ለድነት የሚያበቁ ብዙ ነገሮችም በእግዚአብሔር ይሠሩለታል። በጾጋ አጠቃላይ ሥራ ከሚገኝ ድነትና በክርስቶስ አዳኝነት ከማመን ውጪ ግን ይቅርታ አይገኝም።

2. ክርስቲያን በሚሠራው ኃጢአት ላይ የሚመጣውን መለኮታዊ ቅጣት በተመለከተ፤ የሚታየው ኃጢአቱ ብቻ ነው። በዚህ መሠረት የክርስቲያኑ ኃጢአት ይቅር የሚባለው፤ ለድነት በማመን ሳይሆን፤ ለሠራው ኃጢአቱ ንስሐ በመግባቱ ነው (1ኛ ዮሐ. 1፡9)።

ኃጢአት በአማኝ ላይ የሚያስከትለው፤ ከሌሎች ነገሮች በተጨማሪ ከአብና ከወልድ ጋር ያለውን አንድነት ማጣት፤ እንዲሁም በራሱ ውስጥ ያለውን መንፈስ ቅዱስ ማሳዘን ነው። ያም ሆኖ ኃጢአት የሠራ ክርስቲያን ኃጢአቱን ሲናዘዝ አንድነቱ፤ ደስታው፤ በረከቱና ኃይሉ ይመለስለታል።

ኃጢአት በአማኝ ላይ የሚያስከትለው ነገር በረከትን ማጣት ቢሆንም በንስሐ ይታደሳል። አማኝ የሚሠራው ኃጢአት በእግዚአብሔር ፊት የከፋ ውጤት አለው። የፈሰሰው የክርስቶስ ደምና እርሱ በሰማያት የሚያከናውነው ጥብቅና (ሮሜ 8:34፤ ዕብ. 9:24፤ 1ኛ ዮሐ. 3:1-2) ባይኖር ኑሮ፤ ኃጢአት ክርስቲያንን ከእግዚአብሔር ለዘላለም ይለየው ነበር። ሆኖም ደሙ የሚያስተሰረይ (1ኛ ዮሐ. 2:2) እና የጥበቃውም ዓላማ ጽድቅ በመሆኑ (1ኛ ዮሐ. 2:1) ዋስትና አለን። ኃጢአት የሚያደርግ ክርስቲያን በአብ ዘንድ ጠበቃ ስላለው፤ ኃጢአት ቢያደርግ እንኳን ከኃጢአቱ የተነሣ ድነቱን አያጣም። ሆኖም ይህ እውነት ክርስቲያን ኃጢአቱን ይሠራ ዘንድ ነፃነት የሚሰጠው አይደለም። መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ “ኃጢአትን አታድርጉ” የሚለው ይህ እውነት (1ኛ ዮሐ. 2:1) በግልጽ ተጽፏል። አዳኞችን ስለ እኛ በሰማይ ጠበቃ መሆኑን መረዳቱ፤ ለማንኛውም ኃጢአት በቀላሉ እንዳንጋለጥ ሊያደርገን ይገባል እንጂ ኃጢአትን ለመሥራት አያበረታታንም።

ሸ. በእምነት ብቻ የሚገኝ ድነት

አዲስ ኪዳን ውስጥ 150 በሚሆኑ ስፍራዎች፤ ኃጢአተኛ ድነት የሚያገኘው በእምነት ብቻ መሆኑ ተገልጿል። አንድ ሰው ሲያምን በፈቃደኝነት በክርስቶስ ለመደገፍ ውሳኔን ያደርጋል። እምነት በሁለንተና የሚገለጥ እንጂ፤ የአእምሮ ወይም የስሜት ሥራ ብቻ አይደለም። የአእምሮ መስማማትና፤ የስሜት መነሣት ስላለ ብቻውን እውነተኛ እምነት አለ አያሰኝም። እምነት ግለሰብ ክርስቶስን ለመቀበል በፈቃዱ የሚፈጽመው ግልጽ እርምጃ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ ከነዚህ ዋና ዋና እውነቶች ጋር ይስማማል። ነፍስን ማዳን የሚቻለው እግዚአብሔር ብቻ ሲሆን፤ ይህን የሚያደርገውም በልጁ መሥዋዕትነት በኩል ነው። ሰው ሌላ መዳኛ ሊኖረው እንደማይችል ተገንዝቦ፤ ለድነቱ ከራሱ ሥራ ይልቅ እግዚአብሔር በክርስቶስ በኩል ባከናወነው ሥራና በመልእክቱ ማመን አለበት። እምነት ሥራ ሳይሆን ጌታ በሠራው ላይ መደገፍ ነው። ስለዚህ ድነት ከእምነት በቀር በሌላ ነገር ላይ ከተመሠረተ፤ የድነት ትምህርት ባጠቃላይ ይዛባል። መለኮታዊው መልእክት “እመንና ጸልይ”፤ “እመንና ኃጢአትህን ተናዘዝ”፤ “እመንና የኢየሱስን ጌትነት መስክር”፤ “እመንና ተጠመቅ”፤ “እመንና ተለወጥ”፤ “እመንና ካሳ ክፈል” የሚል አይደለም። እነዚህ ስድስት ነገሮች መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተጠቅሰዋል። ቢሆንም ለድነታችን መሠረት ሆነው አይደለም። የድነት መሠረት እምነት ብቻ ነው። እነዚህ ነገሮች የማመንን ያህል ለድነት አስፈላጊ ቢሆኑ ኑሮ፤ የመዳን መንገድ በተጠቀሰባቸው ጥቅሶች ሁሉ ውስጥ በተገኙ ነበር (ዮሐ. 1:12፤ 3:16፤ 36፤ 5:24፤ 6:29፤ 20:31፤ ሐዋ. 16:31፤ ሮሜ 1:16፤ 3:22፤ 4:5፤ 24፤ 5:1፤ 10:4፤ ገላ. 3:22)። ድነት የሚገኘው በክርስቶስ ብቻ ነው፤ ሰዎች የሚድኑት እርሱን የግል አዳኞቻው አድርገው የተቀበሉት እንደሆነ ብቻ ይሆናል።

ከኃጢአት ኃይል ነጻ መውጣት

ሀ. ከኃጢአት ነጻ መሆን ለክርስቲያኖች ብቻ

ከኃጢአት ኃይል ነጻነት፤ እግዚአብሔር ከኃጢአት በደልና ቅጣት ላዳናቸው ሰዎች የተሰጠ ምሕረት እንደመሆኑ፤ ይህ ትምህርት ክርስቲያኖችን ብቻ የሚመለከት ይሆናል። ክርስቲያኖች በክርስቶስ የጻኑና ዋስትና ያገኙ ቢሆኑም፤ ኃጢአታዊ ባሕርይ ስላላቸው፤ ኃጢአት ይሠራሉ። ይህን እውነት በተመለከተ የእግዚአብሔር ቃልም ሆነ ሰብአዊ ልምድ አያሌ ማረጋገጫ ይሰጣሉ። ክርስቲያኖች ኃጢአት ይሠራሉ በሚለው እውነት ላይ በመመሥረት፤ ከዚህ የኃጢአት ድርጊት ነጻ ለመሆን ይቻል ዘንድ ከመለኮት የተሰጠውን መንገድ አዲስ ኪዳን ይገልጣል።

ክርስቲያን ኃጢአት አይሠራም ወይም ለኃጢአት አይጋለጥም ከሚለው ስሕተት የተነሣ ብዙ አዲስ አማኞች ግራ ይጋባሉ፤ ይጨነቃሉም። ኃጢአት በሕይወታቸው የሚኖረውን ኃይል ሲገነዘቡም ድነታቸውን እስከመጠራጠር ይደርሳሉ። ኃጢአት የእግዚአብሔርን ቅድስና የሚያስቆጣ ስለሆነ፤ ስለ ኃጢአት መጨነቃቸው መልካም ነው። ታዲያ ድነትን ከመጠራጠር ወይም ለኃጢአት እጅን ከመስጠት ይልቅ፤ ነጻ የመሆኛ መንገድ የሆነውን የእግዚአብሔር የምሕረት ስጦታ መማር አለባቸው።

ከድነት መንገድ ቀጥሎ ሰብአዊ አእምሮ ሊገነዘበው የሚገባ ጭብጥ፤ መለኮታዊ ዕቅድ ክርስቲያን ለእግዚአብሔር ክብር እንዲኖር ነው። ይህን ከመገንዘብ የሚበልጥ ጠቃሚ ነገር የለም። አለማወቅና ስሕተት አሳዛኝ መንፈሳዊ ውድቀትን ያስከትል ይሆናል። ወንጌል በሚሰበክበት ጊዜ ከኃጢአት ኃይል ነጻ መውጣትን አስመልክቶ መጽሐፍ ቅዱሳዊውን ትክክለኛ ገለጣ መስጠቱ እጅግ ያስፈልጋል።

ለ. የኃጢአት ችግር በክርስቲያን ሕይወት

ማንኛውም በእምነት የእግዚአብሔር ልጅ የሆነ ሰው መለኮታዊ ተፈጥሮን የተቀበለ ቢሆንም (2ኛ ጴጥ. 1፡4)፤ አሮጌው ተፈጥሮም አብሮት ስላለ ሁለት ተፈጥሮዎች አሉት ለማለት ይቻላል። አንደኛው ኃጢአት ለመሥራት የማይችል፤ ሌላው ቅዱስ ሊሆን የማይችል ናቸው። አሮጌው ተፈጥሮ አንዳንድ ጊዜ “ኃጢአት” ይሚባለው (የኃጢአት ምንጭ ለማለት ነው) እና “አሮጌው ሰው” የሥጋ አንዱ አካል ማለት ነው። በመጽሐፍ ቅዱሳዊው አገላለጥ “ሥጋ” የሚለው ቃል ሥነ-ምግባራዊ ሁኔታን ለመግለጥ ሲውል፤ መንፈስንና ነፍስን እንዲሁም አካልን ያመለክታል። ይህ በተለይ የሚያገለግለው፤ ዳግም ያልተወለደን ሰው በሚመለከት ነው። ለዚህ ነው ሐዋርያው ጳውሎስ እንዲህ የሚለው፡- “በእኔ ማለት በሥጋዬ በጎ ነገር እንዳይኖር አውቃለሁና” (ሮሜ 7፡18)። በሌላ በኩል ሐዋርያው ዮሐንስ ስላገኘው መለኮታዊ ተፈጥሮ ሲናገር፤ “ከእግዚአብሔር የተወለደ ሁሉ ኃጢአትን አያደርግም፤ ዘሩ በእርሱ ይኖራልና፤ ከእግዚአብሔር ተወልዷልና” (1ኛ ዮሐ. 3፡9) ይላል። ይህ ምንባብ የሚያስተምረው፤ ማንኛውም ክርስቲያን ከእግዚአብሔር የተወለደ እንደመሆኑ፤ ኃጢአት የማያደርግ ወይም በኃጢአት ድርጊቱ የማይቀጥል መሆኑን ነው። “አያደርግም” በሚል ቃል የተተረጎመው ግሪክኛ ቃል ግሥ የአሁን ጊዜንና የሚቀጥልን አሳብ ያዘለ ነው። ይሁን እንጂ፤ ይሄው የዮሐንስ መልእክት ማንኛውም የእግዚአብሔር ልጅ የሆነ ክርስቲያን ኃጢአታዊ ተፈጥሮ የሰኝም እንዳይል (1፡8)፤ ወይም ኃጢአት አልሠራሁም እንዳይል (1፡10) ያስጠነቅቃል።

በአማኙ ውስጥ ያሉ እነዚህ ሁለት የድርጊት ምንጮች ገላትያ 5:17 ውስጥም ተጠቅሰዋል። እዚያ እንደተጠቀሰው መንፈስ ቅዱስና ሥጋ ሁልጊዜ ይቃረናሉ። “ሥጋ በመንፈስ ላይ መንፈስም በሥጋ ላይ ይመኛልና፤ እነዚህ እርስ በርሳቸው ይቀዋወማሉ።” ሐዋርያው የሚጽፈው በጣም መንፈሳዊ ስለሆነው እንጂ ስለ ሥጋዊ ክርስቲያን አይደለም፤ ይልቁንም የሥጋን ምኞት ለማይፈጽመው (5:16) ነው። እንዲህ ባለው ክርስቲያን ውስጥ እነዚህ የሥጋና የመንፈስ ተቃርኖዎች አሉ። እንዲህ ያለው ሰው ከሥጋ ምኞት ነጻ ቢሆን እንኳ፤ እንዲያ ሊሆን የቻለው በመንፈስ ቅዱስ እርዳታ ስለሚመላለስ ነው።

ሐ. ሕግ እንደ ሕይወት መመሪያነት

ከኃጢአት ነጻ ማድረጊያ የሆነውን የእግዚአብሔር ፕሮግራም ከመረዳት ጋር፤ እንደ ሕይወት መመሪያነታቸው በሕግና በጸጋ መካከል ያለውን ልዩነት መገንዘብ ተገቢ ነው። “ሕግ” የሚለው ቃል መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በተለያየ ግንዛቤ ጥቅም ላይ ውሏል። አንዳንዴ እንደ ሕይወት መመሪያ ሆኖ አገልግሏል። በዚህ ሁኔታ በሚያገለግልበት ጊዜ የተለያዩ ትርጉሞች አሉት።

1. በድንጋይ ጽላት ላይ በእግዚአብሔር ጣት የተጻፉት አሠራሮች ትእዛዛት (ዘጸ. 31:18)።

2. በምድሪቱ ውስጥ የነበረ የእስራኤል መንግሥት ጠቅላላ አሠራር፤ ትእዛዛቱን ጨምሮ (ዘጸ. 20:1-26)፤ ፍርዶቹ (ዘጸ. 21:1-24:11)፤ እና ሥርዓት (ዘጸ. 24:12-31:18)።

3. የሕግና የክቢያት ፍጻሜ የተባሉትና ወደፊት በምድር የሚመሠረተው የመሢሐ መንግሥት መተዳደሪያ መርሆች (ማቴ. 5:1-7:29፤ በተለይ 5:17-18፤ 7:12)።

4. ማናቸውም ለሰው የተገለጡ የእግዚአብሔር ፈቃዶች (ሮሜ 7:22፤ 25፤ 8:4)።

5. ሰዎች ለመንግሥታቸው አስተዳደር ያወጧቸው ሕጎች (ማቴ. 20:15፤ ሉቃስ 20:22፤ 2ኛ ጢሞ. 2:5)። “ሕግ” የሚለው ቃል ለጥቂት ጊዜ በሥራ ላይ የሚውል ኃይል ሆኖም አገልግሏል (ሮሜ 7:21፤ 8:2)።

6. “ሕግ” በብሉይ ኪዳን ውስጥ በተለይ በድርጊት እንደሚገለጥ ኪዳን ተደርጎ ቀርቧል። በዚህ ግንዛቤ መሠረት የሕግ ክልሉ በሥነ-ጽሑፍ ከሰፈረው የሙሴ ሥርዓትና ከመንግሥቱ ሕግ የሰፋ ሆኗል። ይህ ብቻም ሳይሆን፤ ከእግዚአብሔር መልካም አጻፋን ለማግኘት ሲባል የሚደረገውን ማንኛውንም ሰብአዊ ሙከራ (በእግዚአብሔር ቃል መሠረት ሆነም አልሆነ) ይጨምራል። የሕግ መመሪያ “መልካም ብታደርግ እባርክሃለሁ” ይላል። ስለዚህ አንድ ሰው ሕግን የሚፈጽመው መልካም ነገርን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ያገኘ መሆኑን በመገንዘብ መሆኑ ቀርቶ፤ በራሱ መልካም ሥራ የእግዚአብሔር ሰው ለመሆን ከሆነ፤ ድርጊቱ ሙሉ በሙሉ በሕግ ለመዳን የሚደረግ ጥረት ይሆናል።

7. ሕግ በሥጋ የመደገፍ መመሪያ ሆኖም ቀርቧል። ሕግ ለአካባቢዎቹ የሰጣቸው ምንም ጉልበት የለም። ተፈጥሯዊው ሰው በአካባቢው ካለው ይበልጥ እንዲሰጥ አልተጠየቀም፤ አልሰጠምም። በመሆኑም በሥጋ ኃይል የሚከናወን ነገር ሁሉ በባሕርይው ሕግ የመፈጸም ተግባር ነው። ምንም ሆነ ምን፤ የተገለጠ የእግዚአብሔር ፈቃድ፤ በሕግ የተጻፉ ትእዛዛት ሁሉ፤ የጸጋ ማነሣሣት ወይም ማንኛውም መንፈሳዊ ድርጊት ቢሆንም በሥጋ ኃይል እስከተሠራ ድረስ የሕግ ሥራ ነው የሚሆነው።

መ. ጸጋ እንደ ሕይወት መመሪያ

በጸጋ ሥር ለሆነ ክርስቲያን ማንኛውም የሕግ ጫና ተወግዶለታል (ዮሐ. 1:16፤ 17፤ ዮሀ 6:14፤ 7:1-6፤ 2ኛ ቆሮ.3:1-18፤ ገላ.3:19-25፤ ኤፌ.2:15፤ ቆላ. 2:14)።

1. የሙሴ ሥርዓት ክፍል የነበሩት የሕግ ትእዛዛትና የመንግሥቱ መተዳደሪያ የሆኑ ሕግጋት፤ አሁን የክርስቲያን መመሪያዎች አይደሉም። በአዲስ ጸጋ በተሟሉና ባሕርይን በሚቀርፁ መመሪያዎች ተተክተዋል። ይህ የጸጋ ሕግ በቀደመው ሕግ ውስጥ ያሉ ዋና ዋና ነገሮችን የራሱ በሆነ ልዩ ሥርዓትና ሁኔታ ሥር ያስቀምጣቸዋል።

2. በጸጋ ሥር የእግዚአብሔር ልጅ የሆነ ክርስቲያን የሥራ ኪዳን ሕግ ሽክም ተወግዶለታል። አሁን በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነትን ለማግኘት አይጥርም። በክርስቶስ በኩል ተቀባይነትን እንዳገኘ ሰው ለመኖር ነጻ ነው (ኤፌ. 1:6)።

3. ክርስቲያን በሥጋው ብርታት እንዲኖር አይደለም የተጠራው። በውስጡ በሚኖረው የመንፈስ ቅዱስ ኃይል ይኖር ዘንድ እንዲህ ካለው የሕግ አሠራር ነጻ ወጥቷል። የሙሴ ሕግ የመጣው ለእስራኤል በመሆኑ፤ በክርስቶስ ሞት ከሕግ ትእዛዛት ነጻ የምትሆነውም እርሷ (እስራኤል) ብቻ ነበረች። ይሁን እንጂ፤ አይሁዳውያንም ሆኑ ሌሎች ሕዝቦች ተስፋ ቢሰ ከሆነው ሰብአዊ የሥራ ሕግና ጥቅም የለሽ የሥጋ ጥረት በኢየሱስ ሞት አማካይነት ነጻ ወጥተዋል።

4. ከሕግ በተቃራኒ፤ “ጸጋ” የሚለው ቃል አንድ ሰው የማይገባውን ምገስ ማግኘቱን ያመለክታል። ይህም ከአዳም ጀምሮ እግዚአብሔር ከሰው ልጆች ጋር ያካሂድ የነበረውን መለኮታዊ አሠራር ይወክላል። በጸጋ አሠራር እግዚአብሔር ሰዎችን የሚያስተናግዳቸው እንደየበደላቸው አይደለም። ዳሩ ግን መልካምነታቸውን ሳይመለከት ገደብ በሌለው ጸጋና ምሕረት ይቀርባቸዋል። እግዚአብሔር በኃጢአተኞች ላይ ቅድስናው የሚጠይቀውን ትክክለኛ ቅጣት ለመፈጸም ነጻ ነው። ነገር ግን ልጁ (ኢየሱስ ክርስቶስ) የኃጢአተኞችን ቅጣት ተሸክሞላቸዋል።

የእስራኤል ሕዝቦች የእግዚአብሔርን ጸጋ በብዙ መንገዶች ቢለማመዱም፤ እንደ ሕይወት ሕግ ግን ከጸጋ ግንኙነት ወደ ሕግ ግንኙነት ተሸጋግረዋል። በዘጸአት 19:3-25 እንደተገለጠው የእግዚአብሔርን ሕግ ሲቀበሉ፤ ጸጋ በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት የማግኛ ብቸኛ መሠረት መሆኑን ባለማወቃቸው የእግዚአብሔርን ሕግ ለመጠበቅ እንደሚችሉ በሞኝነት ገምተው ነበር። እስራኤል በሕግ አሠራር ሥር ያሳለፈችው ገጠመኛ፤ በሕግ መመሪያነት ከኃጢአት ኃይል ለመላቀቅ የማይቻል መሆኑን ለሰዎች ሁሉ ያስገነዝባል።

5. ከሕግ ሲነጻጸር፤ ጸጋ በሦስት የተለያዩ ገጽታዎች ይገለጣል። እነርሱም፡- (ሀ) በጸጋ መዳን፤ (ለ) በጸጋ መጠበቅና (ሐ) ከድነት በኋላ ጸጋን ለሕይወት መመሪያነት መጠቀም ናቸው።

(ሀ) እግዚአብሔር ኃጢአተኞችን በጸጋ ያድናል፤ ከዚህ ውጭ ለሰው ልጆች የተሰጠ የድነት መንገድ የለም (ሐዋ. 4:12)። የድነት ጸጋ ወሰን የለውም። በክርስቶስ አማካይነት የሚያድነው ጸጋ በርሱ የመሥዋዕትነት ሞት የተገኘውን ጽድቅ ትክክለኛና የማይለወጡ ትእዛዛት በአግባቡ ለሚቀበሉ ኃጢአተኞች የሚሠራ የማይታቀብ የእግዚአብሔር ፍቅር ነው። ጸጋ ከፍቅር በላይ ነው፤ ይህም ፍቅር እግዚአብሔር በኃጢአተኛው ላይ የሚበይነውን የጽድቅ ፍርድ ወይም ቅጣት ድል ይነሣል።

እግዚአብሔር አንድን ኃጢአተኛ በጸጋው በሚያድንበት ወቅት፤ ኃጢአትን ቸል በማለት ሳይሆን በመቅጣት ነው። ይህ ካልሆነ፤ ኃጢአቶቹ ፍርድን ስለሚያስከትሉ ለጸጋው

እንቅፋት መሆናቸው አይቀሬ ነው። በመሆኑም፡ በልጁ ዋት ለኃጢአት ሁሉ መፍትሔ ሰጥቷል። ከዚህም በላይ፡ ለድነት የሚጠየቅ ማንኛውም ግዴታ መወገዱ የግድ አስፈላጊ ነበር። በዚህም መሠረት ድነት ፍጹም የእግዚአብሔር ስጦታ ሆኖ ለሰው ልጆች ቀርቧል (ዮሐ. 10:28፤ ሮሜ 6:23፤ ኤፌ. 2:8)። በተመሳሳይ ሁኔታ፡ ማንኛውም ለድነት የሚደረግ ሰብአዊ ጥረት መተው አለበት። ምክንያቱም እግዚአብሔር የሚያከናውነው ተግባር በምንም ዓይነት በሰዎች ሰናይ ምግባር ላይ ሊመሠረት የማይገባ እና መሠረቱ ሉዓላዊ ጸጋው ብቻ መሆኑ እንዲረጋገጥ ነው (ሮሜ 3:9፤ 11:32፤ ገላ. 3:22)። ማንኛውም ሰብአዊ ነገር ከግንዛቤ የማይገባ ሲሆን፡ የጸጋ ወንጌል ግን ለሚያምኑ ሁሉ ዘላለማዊ ሕይወትና ዘላለማዊ ክብር የሚሰጥ፤ ታላቅ፤ ነጻ አውጪና የሚለውጥ የእግዚአብሔር ጸጋ አዋጅ ነው።

(ለ) በጸጋ አማካኝነት የመጠበቁ መለኮታዊ ዕቅድ የሚያመለክተው፡ እግዚአብሔር የዳኑትን ሰዎች በጸጋ ብቻ የሚጠብቃቸው መሆኑን ነው። እግዚአብሔር ጽድቁ ከኃጢአት ከሚፈልጋቸው ነገሮች ነጻ ሆኖ የሚሠራበትን መንገድ ካቀረበ፡ ከሰው ልጆች የሚጠበቀውን ዋጋ ካስወገደና እያንዳንዱን ሰብአዊ ምግባር ለዘላለሙ ካራቀ በኋላ የሚያከናውነው ነገር፡ የዳነው ሰው ጸጋን እየተለማመደ ለዘላለሙ ተጠብቆና ዋስትናን ተጎናጽፎ እንዲኖር ማድረግ ነው። እግዚአብሔር ይህን ሲያደርግ፡ አማኝ በጸጋ ይቆማል (ሮሜ 5:2፤ 1ኛ ጴጥ. 5:12)።

(ሐ) ይህ ብቻም አይደል፤ እግዚአብሔር በጸጋ መርህ ላይ በመመሥረት ለዳኑ ሰዎች የሕይወትን መመሪያ ይሰጣል። የዳኑና የተጠበቁ ሰዎች እንዴት በጸጋ ሊኖሩ እንደሚገባና በዘላለማዊ ክብሩ እንዴት ሊመላለሱ እንደሚገባ ያስተምራቸዋል። ሕግ ለእስራኤላውያን ሙሉ የሥነ-ምግባር መመሪያ ሆኖ እንደሰጣቸው ሁሉ፡ እግዚአብሔርም ለክርስቲያኑ ሙሉ የሥነ-ምግባር መመሪያ ሰጥቷል። መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የቀረቡት የጸጋና የሕግ መመሪያዎች በራሳቸው ምሉእን ስለሆኑ አንዱን ከሌላው ማጣመሩ አስፈላጊ አይደለም። ስለሆነም፡ የእግዚአብሔር ልጅ የሆነ ሰው ከሕይወት መመሪያነት አንጻር ከሕግ በታች ሳይሆን፤ ከጸጋ መመሪያ ሥር ነው። ከጸጋ ሥር ሆኖ የሚሠራው ነገር፤ ከእግዚአብሔር ዘንድ በጎ ነገርን እንዲያገኝ ሳይሆን፤ አፍቃሪው እግዚአብሔር ቀደም ብሎ ስለተቀበለው ብቻ የሚያደርገው ነው። ይህም በሥጋ ጉልበት የሚካሄድ ሳይሆን፤ አማኙ ውስጥ የሚኖረው የመንፈስ ቅዱስ ኃይል መገለጫና ተግባራዊ አኗኗር ነው። የዚህ ዓይነቱ ሕይወት “ጽድቅ በእምነቱ በሕይወት ይኖራል” በሚለው የእምነት መርሕ ላይ የተመረኮዘ ነው። እነዚህ መመሪያዎች በወንጌላትና በመልእክቶች ውስጥ ተገልጠው ይገኛሉ።

ሠ. ብቸኛው የድል መንገድ

ክርስቲያን ከኃጢአት ኃይል ነጻ የሚወጣበትን መንገድ ለማሳየት የሚጥሩ ብዙ ትምህርቶች ቀርበዋል።

1. ክርስቲያን በቂ ደንቦችን ከጠበቀ ለእግዚአብሔር ክብር ለመኖር ይገደዳል ተብሏል። ይህ የሕግ መመሪያ ሊላቀቁት በሚገባ ኃጢአተኛ ሥጋ ላይ የሚታመን በመሆኑ፤ ለውድቀት የተዳረገ ነው (ሮሜ 6:14)።
2. ክርስቲያን የኦሮጌውን ባሕርይ ጨርሶ ለማጥፋት በመሞከር ለዘለቂታው ከኃጢአት ኃይል ሊላቀቅ ይችላል የሚል ትምህርት አለ። ይህን ንድፈ-አሳብ የሚቃወሙ ወገኖች ሲኖሩ ምክንያታቸውን እንደሚከተለው ያቀርባሉ።

(ሀ) ኦሮጌውን ባሕርይ ጭራሽ የማጥፋት ንድፈ-አሳብ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት የለውም።

(ለ) አሮጌው ባሕርይ የሥጋ አንድ አካል በመሆኑ፤ ሥጋ ከክርስቲያን ኃይልን ጠጥቶ አንዱ ነው። ክርስቲያንን ዓለም፤ ሥጋና ሰይጣን ይፈታተኑታል። እግዚአብሔር ደግሞ ክርስቲያን በነርሱ ላይ ድል እንዲያገኝ መንፈሱን ይሰጠዋል እንጂ፤ ዓለምን፤ ሥጋን ወይም ሰይጣንን አያጠፋቸውም (ገላ. 5:16፤ 1ኛ ዮሐ. 4:4፤ 5:4)። በአሮጌው ተፈጥሮ ላይ በመንፈስ ቅዱስ አማካኝነት ድልን ይሰጣል (ሮሜ 6:14፤ 8:2)።

(ሐ) የአሮጌው ባሕርይ መጥፋት ንድፈ-አሳብ በእውነተኛ የሰው ልጅ ገጠመኝ አይደገፍም። ይህ ንድፈ-አሳብ እውነት ቢሆን ኑሮ፤ ይህን ዓይነቱን ሕይወት የኖሩ ወላጆች በኃጢአት ያልወደቁ ልጆች በወለዱ ነበር።

(መ) በተመሳሳይ ሁኔታ፤ ይህን ንድፈ-አሳብ ከተቀበልን፤ ውስጣችን የሚኖረው መንፈስ ቅዱስም ሆነ የሚሰጠን አገልግሎት ትርጉም ያጣል። ይሁንና፤ እጅግ መንፈሳዊ የሆኑ ክርስቲያኖች እንኳ በመንፈስ በመመላለሱ፤ በእምነት፤ በመሰጠት፤ ኃጢአት እንዳይነግሥ በመከላከሉ፤ በማስወገዱ፤ በጭምትነትና በጽናት በመኖሩ አስፈላጊነት ላይ ጥብቅ ማስጠንቀቂያ ተሰጥቷቸዋል።

3. አንዳንድ ክርስቲያኖች በመዳናቸው ብቻ ከመንፈስ ቅዱስ ርዳታ ውጭ ለእግዚአብሔር ክብር ሊኖሩ እንደሚችሉ ያስባሉ። ሮሜ 7:15-8:4 ውስጥ ሐዋርያው ከዚህ ንድፈ-አሳብ ጋር የነበረውን ገጠመኝ ይገልጣል። መልካም የሆነውን እንደሚያውቅና ዳሩ ግን የሚያውቀውን እንዴት እንደሚፈጽም አለማወቁን ይናገራል (7:18)። ስለሆነም፤ ከሚከተለው መደምደሚያ ላይ ደርሷል፤ (ሀ) በብልቶች ውስጥ ለአፍታም የማይለየው የኃጢአት ሕግ በመኖሩ ምክንያት፤ ከሁሉም የላቀ ጥረት ቢያደርግም እንኳን ሁልጊዜ ይሸነፋል (7:23)፤ (ለ) እንዲህ ባለ ሁኔታ ላይ መገኘት ጎስቋላነት ነው (7:24)፤ (ሐ) ድነትን ቢያገኝም፤ ነጻ ያወጣው የራሱ ሥራ ሳይሆን፤ በክርስቶስ ኢየሱስ ያለው የሕይወት መንፈስ ሕግ ነበር (8:2)፤ (መ) የእግዚአብሔር ሙሉ ፈቃድ በአማኙ አማካኝነት ሳይሆን፤ በአማኙ ውስጥ ተፈጽሟል (8:4)።

ከኃጢአት ኃይል ነጻ መውጣት የሚቻለው በኢየሱስ በኩል ነው። ከኃጢአት ነጻ መሆን ከእግዚአብሔር ጽድቅ ጋር የተያያዘ ስለሆነ፤ ነጻነት ሊመጣ የሚችለው በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ነው። መንፈስ ቅዱስ አማኝ ባልሆነ ሰው ሕይወት ያለን በኃጢአት የወደቀ ባሕርይ ሊቆጣጠር አይችልም። ዳሩ ግን የክርስቲያኑ በኃጢአት የወደቀ ባሕርይ ከክርስቶስ ጋር በመሰቀሉ፤ በመሞቱና በመቀበሩ የተፈረደበት መሆኑ ሮሜ 6:1-10 ውስጥ ተገልጧል። ይህም በአማኙ ውስጥ የሚያድረው መንፈስ ቅዱስ የመኖሪያ ስፍራ በማግኘት ሥነ-ምግባራዊ ድልን እንዲሰጠው ያደርጋል። የእነዚህ ሁኔታዎች መሟላት፤ አማኙ በአዲሱ የሕይወት መመሪያ እንዲመላለስ ይረዳዋል። ይኸውም ራሱን ለኃጢአት እንደሞተ ቆጥሮ (6:4፤ 11)፤ በመንፈስ ቅዱስ ላይ ብቻ በሚደገፍ መመሪያ መመላለስ መቻሉ ነው። ስለሆነም፤ ከኃጢአት ኃይል ነጻ መውጣት የሚቻለው፤ በክርስቶስ በኩል ነው።

ረ. ድል በመንፈስ ቅዱስ

ቀደም ሲል በመንፈስ ቅዱስ አስተምህሮ ጥናቶች ውስጥ እንደተመለከተው፤ አንድ ክርስቲያን በመንፈስ ቅዱስ ከኃጢአት ኃይል ነጻ ሊወጣ ይችላል። “በመንፈስ ተመላለሱ፤ የሥጋንም ምኞት ከቶ አትፈጽሙ” (ገላ. 5:16)። ከኃጢአት ኃይል መዳን፤ ከእግዚአብሔር ሲሆን፤ ከሰው የሚጠበቀው የእምነት ቁርጠኛ አቋም ነው። እንዲሁም ከኃጢአት ቅጣት ድነትን ማግኘት ከእግዚአብሔር ሲሆን፤ የሰውን የእምነት እርምጃ ያመለክታል። ጽድቅ በእምነት ይኖራል። ይህ እምነት በእግዚአብሔር ኃይል ላይ የሚደገፍ

ነው። ጻድቅ በምድራዊ ሕይወቱ በመንፈስ ቅዱስ ላይ ሙሉ ለሙሉ ከመደገፍ የሚቆጠብበት ጊዜ ከቶውንም አይኖርም።

አማኝ መንፈስ ቅዱስ ላይ መደገፍ የሚኖርበት ሦስት ምክንያቶች የሚከተሉት ናቸው።

1. አማኝ በጸጋ ትምህርቶች ሥር ሆኖ፣ ከማይሞክሩ ሰማያዊ የሕይወት መመዘኛዎች ጋር ይጋፈጣል። ሰማያዊ ዜጋ (ፊልጵ. 3:20)፣ የክርስቶስ አካል ብልት (ኤፌ. 5:30)፣ እና የእግዚአብሔር ቤተሰብ በመሆኑ (ኤፌ. 2:19፤ 3:15)፣ የእግዚአብሔር ልጅ የሆነ ሰው ከተሰጠው ሰማያዊ ስፍራው አንጻር እንዲመላለስ ተጠርቷል። ይህ ከሰብአዊነት የላቀ አኗኗር በመሆኑ (ዮሐ. 13:34፤ 2ኛ ቆሮ. 10:5፤ ኤፌ. 4:1-3፤ 30፤ 5:20፤ 1ኛ ተሰ. 5:16-17፤ 1ኛ ጴጥ. 2:9) ክርስቲያን በውስጡ ባደረገው መንፈስ ቅዱስ ላይ መደገፍ የግድ ይሆንበታል (ሮሜ 8:4)።

2. ክርስቲያን ዓለምን ከሚገዛው ጠላት፣ ከሰይጣን ጋር ይጋፈጣል። ስለሆነም፣ በጌታ የበረታ ሊሆን ይገባዋል (ኤፌ. 6:10-12፤ 1ኛ ዮሐ. 4:4፤ ይሁዳ 9)።

3. ክርስቲያን ሊቆጣጠረው የማይችለው አሮጌ ባሕርይ እውስጡ ይዟል።

መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚገልጠው፣ እግዚአብሔር ከኃጢአት በደል ብቻ ሳይሆን፣ ከኃጢአት ኃይልም ያድናል። በመጨረሻም ክርስቲያን ምሉእ ሆኖ በመንግሥተ ሰማይ ሊቆም ኃጢአት ክርሱ ይለያል።